

# BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, PÉNTEK 1925 június 19.

162. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hófőn délelőtt  
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)  
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

## A sajtószabadság és az alkotmány

Kevés olyan kérdést vetett fel a politikai élet, amely közvetlenebbül és fenyegetőbbben érintené a közszabadságot, mint amilyen a lapbetiltás jogossága felett indult meg a sajtóban s a törvényhozó bizottságban.

Az utóbbi időben „divatba jöttek” a lapbetiltások. S ezeket a betiltó rendelkezéseket a rendőri hatóságok teszik meg s nyomban fogatosítják.

Ez az eljárás meggyőződésünk szerint alkotmányellenes, de alkotmányellenesnek tartjuk azt a módot is, amivel a tárgyalás alatt álló sajtótörvény segítségével legalizálni akarják a sajtójog terén a rendészeti hatóságok omnipotenciáját.

A lapbetiltó rendőri hatóságok az alkotmány 138. §-ára alapítják e rendelkezéseiket. Az alkotmánynak ez a szakasza valóban kimondja, hogy bizonyos esetekben be lehet tiltani az újságoknak megjelenését és terjesztését. Az alkotmány 13. §-a azonban annak kijelentése után, hogy nem lehet semmi olyan preventív rendelkezést megállapítani, amely az írásművek és újságok megjelenését, árusítását és terjesztését akadályozza, elrendeli, hogy ha egyes lappéldányok elkobzása szükségessé válik, a hatóság 24 órán belül köteles az ügyet bíróság elé terjeszteni. Itt két látszólagos ellentmondás van. Az egyik abból keletkezik, hogy amíg az alkotmány általános rendelkezései között a sajtószabadságot korlátozó minden preventív intézkedéstől nemcsak a végrehajtó hatalmat, de még a törvényhozást is eltiltja, addig az átmeneti intézkedések között a lapbetiltásról rendelkezik. Ez az egyik ellentmondás. A másik pedig az, hogy amíg az alkotmány szerint az egyes lappéldányok elkobzásához bírói döntés kell, addig a 138. § új értelmezői a végleges lapbetiltást a rendőri hatóságok jogkörébe utalják.

Ilyen khaotikus rendelkezéseket, ilyen logikátlan intézkedést sértés nélkül föltételezni sem szabad az alkotmányt megalkotó törvényhozásról. Ezeket az ellentmondásokat ki kell egyenlíteni az alkotmány szellemében, meg kell keresni az alkotmány igazi akaratát. Erre most különösen azért van szükség, mert a most készülő sajtótörvényben nem az alkotmány generális rendelkezéseit, hanem az általános rendelkezésektől elszakított, rövid időre gondolt átmeneti intézkedéseket akarják átültetni.

Kétségtelen, hogy a 138 §-nak csak az alkotmány 13 §-ával kapcsolatban szabad az értelmét ku-

latni. Ha az alkotmány 13. §-a értelmében a sajtószabadságot korlátozó semmiféle preventív intézkedést nem szabad megtenni, akkor a 138. §-t már ez oknál fogva sem szabad olyan értelemmel felruházni, mely a 13. §-ban megtiltott preventív intézkedések megtételére jogot ad. De továbbmenve: ha az alkotmány az általános intézkedésekben az egyes lappéldányok elkobzása feletti döntést a bíróságra ruházza s a rendőri hatóságoknak csak 24 órára terjedő ideiglenes intézkedési jogot ad — ismételjük — az egyes lappéldányok elkobzása körül, akkor már ez oknál fogva sem lehet az átmeneti szakasznak azt az értelmet tulajdonítani, mintha a törvényhozó az egyes lappéldányok elkobzására nem, de végleges lapbetiltásra felhatalmazza a közigazgatási hatóságokat.

E két törvényes rendelkezést csak úgy lehet a jogi értelmezés közös nevezőjére hozni, ha szigorúan disztinkválunk az alkotmány által használt kifejezések között. A 13. § bizonyos esetekben tiltja az újságok és sajtótermékek terjesztését és árusítását, a 138. § pedig a megjelenés betiltásáról rendelkezik. Miután nem lehet föltételezni a törvényhozásról, hogy az átmeneti intézkedéssel le akarta volna rontani az általános rendelkezéseket, e két törvényhelyt egymással összevetve csak úgy lehet értelmezni, hogy míg a 13. § lehetővé teszi azt, hogy az elkobzott lap az inkriminált cikk kihagyásával megjelenjen, addig a 138. § szerint ennek a lappéldánynak megjelenését is — tehát a kifogásolt cikk kihagyása után — meg lehet tiltani.

E két törvényhely összehangolását még egy törvényszerkesztési hiba nehezíti meg.

A 138. §. második bekezdése a betiltás fogatosítására vonatkozó szabályok tekintetében utal a 13. §. harmadik bekezdésére. A 13. §. harmadik bekezdése azonban erre vonatkozó rendelkezést egyáltalában nem tartalmaz. Nyilvánvaló, hogy a 13. §. második bekezdésére akart hivatkozni a törvényhozó, mely valóban részletesen intézkedik a korlátozások fogatosításának módjáról s mely megjelöli az eljárni illetékes hatóságokat és amelyeknek megjelölését a 138. §. nyilvánvalóan a hivatkozás miatt elmulasztja. E szerint tehát a lap megjelenésének eltiltása felett is kizárólag a bíróság hivatott dönteni s a közigazgatási hatóság döntés végett az ügyet köteles és pedig 24 óra alatt a bírósághoz beterjeszteni.

Ilyen jogi értelmezés mellett

természetesen nem lehet alkotmányszerűnek tartani azt a fel fogást, mely a lapbetiltásokra a közigazgatási hatóságokat felhatalmazottnak tekinti, de azt a törekvést sem lehet összeegyeztetni az alkotmány szavával és szellemével, mely az átmeneti intézkedést akarja véglegessé tenni, mely az átmeneti intézkedést szóról szóra átülteti a sajtótörvényjavaslatba, holott az általános rendelkezéstől elkülönítve az átmeneti intézkedés mást mond, mást rendel el és mást enged meg, mint amit az alkotmány mond, elrendel és megenged s holott a 138. §. maga is kifejezi, hogy a törvényhozó csak ideiglenes rendelkezésnek szánta, mert egyrészt az átmeneti intéz-

kedések közé helyezte, másrészt elrendelte, hogy törvénnyel kell hatályon kívül helyezni, ha fenntartásának különös szüksége megszűnt. Most pedig külön törvénnyel nem hatályon kívül helyezni, de életbentartani akarják.

A szabadságjogok a polgárság jogai, ami felett örködni kell függetlenül a kormányhatalomtól s az államhatalom mindenkori kezelőitől. Az alkotmány 13. §-a gyönyörű vallomást tesz a szabad sajtó mellett; pillanatnyi látszatellenyök miatt nem szabad kockáztatni ezt a demokráciát és kulturfölényt dokumentáló törvényhozási alkotást, az SHS királyság állampolgárainak legelevenebb szabadságjogát.

## Viharos jelenetek között tárgyalta a nemzetgyűlés a sajtószabadság érdekében benyújtott ellenzéki indítványt

### A nemzetgyűlés nem foglalkozik az indítvány érdemével

A csütörtöki ülés izgalmas hangulatban folyt le. Napirend előtt, az elnöki bejelentések során felolvasásra került dr. Zsánics és társainak javaslata az alkotmány 138-ik szakaszának megváltoztatásáról.

Szabotics elnök, aki az ülésen elnökölt, megadta a szót Zsánicsnak, aki a javaslatra a sürgősség kimondását indítványozta. Zsánics rámutatott azokra a visszaélésekre, amelyeket az alkotmány 138-ik szakaszának segítségével a hatóságok a sajtóval szemben elkövetnek.

Egy hang a többségből:  
— Nincsen ok a szakasz megszüntetésére.

Zsánics dr.: Van éppen elég ok. Eleget produkál a gyakorlati élet.

Ezután Szmodeli (szlovén néppárti) szót kér, amit az elnök nem ad meg. Az ellenzék hevesen tiltakozik. Az óriási lármából kúsvit Trumbics hangja:

— A házszabályok szerint minden pártcsoport képviselője beszélhet.

Az elnök csendre inti Trumbicsot. Trumbics: Szmodeli szót kért, az elnök kötelessége a szót megadni.

Folyton tartó, fokozódó nagy láрма, az ellenzék oldaláról izgatott kiáltások hallatszanak. Az elnök hevesen összetűz dr. Koroseccel.

Végre némileg csillapul a láрма és az elnök Gyurics Markó szociálpolitikai miniszternek adja meg a szót. A miniszter a kormány nevében kijelenti, hogy ellene van a sürgősség kimondásának. Közben újabb összetűzés támad az elnök és az ellenzék között Korosec miatt.

Behmen dr. (muzulmán) megállapítja, hogy az elnök megsértette a házszabályokat azzal, hogy nem engedte meg egyes pártcsoportok képviselőinek a hozzászólást.

Szmodeli dr. erre újból szót kér. Az elnök: Ha az olyan nagy élvezet, hát beszéljen.

Szmodeli támadta többséget, amiért nem szavazta meg a sürgősséget.

Ajanovics muzulmán-párti hioszasan beszél a sürgősségi indítvány mellett. Felemlíti a muzulmán-párt hivatalos lapjának, a sarajevói Pravda-nak az esetét, amely lapot a sarajevói főispán erre a szakaszra hivatkozva betiltotta. A Pravdat olyan cikk miatt tiltották be, amely előzőleg a beogradi Republikában is megjelent és ezt a lapot ugyanezért a cikkért még el sem kobozták. A betiltás indokolása az volt, hogy a lap a közérkölcsök ellen vét, pedig a cikkben arról van szó, hogy Pasics vörös zászlóval kezdte és a reakciós fekete zászlóval végezte.

Zsivojnovics radikális közbekiált:  
— Az ön Pravdája helveselt, amikor a szerbeket akasztottak Kragujevácban!

E szavakra Hrasznica felugrik a helyéről és odarohan Zsivojnovics-hoz és felhevülten kiáltja: Ez hazugság! A lap akkor meg sem jelent! — majd az elnök felé kiáltja:

— Elnök ur, itt volna az ideje, hogy ezeknek a gyanúsításoknak végét vessen!

Hrasznica szavaira óriási láрма tör ki és éles szócsata támad az egyes radikális és muzulmán képviselők közt. Zsivojnovics odakiált Hrasznicának:

— Pereljen be a bíróságnál, mindent be fogok bizonyítani!

A nagy lármában az elnök nem tud rendet teremteni. A képviselők a terem közepe felé tödülnek és csaknem tettelegességre kerül a sor. Zsánics azt követeli az elnöktől, hogy utasítsa rendre Zsivojnovicsot. Uzu-novics valami sértőt kiált Hrasznica felé, mire a láрма még inkább fokozódik. Az elnök Korosecet, Hrasznicát és Zsivojnovicsot rendreutasítja. Az ellenzék az elnök felé kiáltoz. Miért éppen Korosecet? A láрма még jobban növekszik és az ellenzéki képviselők a padokat verik.

Davidovics Liuba az elnök felé kiáltja: Micsoda rend ez?

Szabotics elnök Korosecet írásbe-

üleg utasítja rendre, mire Davidovics Ljuba helyéről felugorva kiáltja:

— Szégyen ez, elnök ur! Ön pártoskodik, nem méltó arra a helyre, amelyet betölt.

Zsánics továbbra is hangosan követeli Zsivojnovics rendreutasítását. Hrasznica odakiált az elnökek:

— Nem fogadom el a rendreutasítását! Azt tettem, amit tennem kellett!

A nagy lármának az elnök nem képes véget vetni. Grgin azt javasolja, hogy Korosecet záriák ki az üléstől, amire Grgin és Korosec közt hangos szóváltás támad. Az elnök emiatt mindkettőt rendreutasítja.

Setyerov Szlavko demokrata beszél ezután a sürgősség mellett. Szerinte a 138-as szakaszra semmi szükség nincs.

Az elnök elrendeli a szavazást, amelynek során a többség elveti a sürgősségi indítványt. Az eredmény kihirdetésekor ismét nagy láрма támad az ellenzéki oldalon. Zsánics a kormánypart felé kiáltja:

— Reakciós blokk!

Szabotics elnök válaszol ezután Zsánicsnak arra a kérdésére, hogy az igazoló-bizottság miért nem ült össze, hogy a Radics-párti mandátumok ügyével foglalkozzék. Kijelenti az elnök, hogy az igazolóbizottság tagjai más bizottságokban voltak elfoglalva és ezért nem tarthatnak ülést. Megnyugtattja egyébként az interpellálót, hogy ez ügyben a házszabályok szerint fog eljárni.

Az elnök kijelentésére gúnyos nevetés támad a baloldalon.

Zsánics hosszabb beszédben kijelenti, hogy az elnök válaszával nincs megelégedve.

Ezután áttérnek a napirendre, amelynek első pontjaként Nikolics demokrata képviselőnek az egészségügyi minisztérium épületének bérlete tárgyában benyújtott interpellációja szerepel.

Miletics Szlavko egészségügyi miniszter válaszában kijelenti, hogy azért kellett a régi épületből, ahol harmincezer dinár évi bért fizettek, az új épületbe átköltözködni, ahol százötvenezer dinár a bér. — mert a régi kicsiny volt a minisztérium folyton növekedő számú tisztviselői részére és nem felelt meg az egészségügyi követelményeknek.

Nikolics demokrata válaszol a mi-

niszter szavaira. Szerinte nem a miniszter a hibás ebben az ügyben, hanem az állami bizottság, amely az épületet átvette. A régi épület a higiéniai követelményeknek megfelelt és nem volt szükség az épületeserére. Az állami bizottság azonban pártérdekeket szolgált, mert az újonnan kibérelt ház tulajdonosa rokona Miletics Krszta földművelésügyi miniszternek. Fentartja magának a jogot arra, hogy a vita végén javaslatot nyújtson be a napirendre való átérésre.

A tárgvhöz még Brodar klerikális, Rankovics demokrata és Kurbegovics muzulmán-párti képviselők szölköztek hozzá. Kurbegovics beszéde alatt heves jelenetek játszódnak le a boszniai radikális és muzulmánpárti képviselők között, úgy, hogy a beszéd befejezése után e szócsatákkal kapcsolatban Grgunovics radikális személyes kérdésben szólal fel.

Negyed kettőkor az elnök az ülést félbeszakítja.

### A délutáni ütés

A parlament délutáni ülése már sokkal nyugodtabb hangulatban folyt le. Az ellenzék, amely délelőtti obstrukció jellegű tüntetéseket rendezett a kormány ellen, lecsillapította az a fontos körülmény, hogy a parlament hirdetőtáblájára kihüszgették az igazolóbizottság összehívó ívét.

Az ülést öt órakor nyitotta meg Szabotics elnök. Az ellenzék feliratkozott szónokai, Grol Milán, Ajanovics és a többiek nem voltak bent a teremben, amikor az elnök szólásra hívta föl őket, úgyhogy végül is Grgin Dusan radikális kapott szót, aki rövid beszédben azt indítványozta, hogy az interpellációk fölött egyszerűen térjenek napirendre.

Miletics egészségügyi miniszter felszólalásában kijelentette, hogy az indítványt elfogadja, mire az elnök szavazásra tette föl az indítványt, amelyet a többség elfogadott.

Ezután szünetet rendelt az elnök, mely alatt a kormány tagjai ülést tartottak és elhatározták, hogy Lukinics igazságügyminiszter kérésére az ellene benyújtott vádindítvány tárgyalását szombatra halasztják. A kormány határozatát, amikor a szünet után az elnök bejelentette és

egyúttal új napirendi indítványt tett, az ellenzék zajos tiltakozással fogadta. A napirendi indítványt ennek ellenére a parlament egyhangu-

lag elfogadta. A parlament legközelebbi ülése szombaton lesz és napirendjén a Lukinics elleni vádindítvány szerepel.

## A törvényszék rehabilitálta Reisner Lajos dr. suboticaí ügyvédet

Az újrafelvételi főtárgyaláson fölmentették a hatéves vád alól

Egy hat év óta húzódó bűnügy került pénteken másodizben főtárgyalásra a suboticaí törvényszéken. Egy vitás írásai ügy miatt 1921. évben eljárás indult meg Reisner Lajos dr. suboticaí ügyvéd ellen. A vád szerint Reisner Lajos dr. egy 5000 koronás ügyvédi díjlevélbe utólag beírt még egy 50.000 koronás tételt és ennek alapján előjegyeztette követelését Morvai Antal házrészére.

Hosszas eljárás után 1921. év november 25-én került főtárgyalásra az ügy a szombori törvényszéken és három napi tárgyalás után, 1921. év december hó 1-én hirdette ki a bíróság az ítéletet, mely Reisner Lajost bűnösnek mondotta ki magánokirathamítás és csalás bűntettében és a Btk. 92. szakasz alkalmazásával hat havi börtönrre és három évi hivatalvesztésre ítélte. Az ügy felebbzés folytán a noviszadi tábla elé került, amely 1922. év június 21-én megtartott tárgyaláson hatályon kívül helyezte az elsőfoku bíróság ítéletét és Reisner dr.-t fölmentette azzal az indoklással, hogy a magánokirathamításra vonatkozó vádat nem látta bizonyítottnak, az előjegyzés kieszközlése által pedig nem követett el Reisner bűncselekményt.

A táblától a semmitőszékhez került az ügy, amely 1923. év január 17-én foglalkozott vele és az ítéletábla ítéletének megváltoztatásával Reisner Lajost 2 havi fogsázbüntetésre ítélte.

A semmitőszék hozott ítélete után Reisner Lajos dr. újrafelvételi kérelemmel fordult a suboticaí törvényszékhez. E kérelmet azzal indokolta, hogy két tanu, névszerint Nagy Ferenc építés-vállalkozó és Fogel Zsigmond bádogos előtt Morvai Antal beismerte, hogy az ő kifejezett hozzájárulásával írta be az ügyvédi díjkötvénybe utólag az 50.000 koronás tételt.

A suboticaí törvényszék vizsgálóbírája eskül alatt kihallgatta Nagy Feren-

cet és Fogel Zsigmondot, akik megerősítették, hogy Morvai Antal valóban megtette előttük ezt a kijelentést.

A törvényszék ennek alapján helyt adott az újrafelvételi kérelemnek. Ebben az ügyben pénteken volt a főtárgyalás Pavlovics István törvényszéki elnök tanácsa előtt. A közzvadás Vasziljevics Ljuba dr. államügyész képviselte, a védelmet Magarasevics Sándor dr. ügyvéd látta el.

Reisner Lajos dr. ismerteti Morvai Antal volt ügyfelének ügyleteit és az 5000 koronás ügyvédi díjlevél keletkezését. Elmondja, hogy nézeteltérés keletkezett közte és Morvai között — aki-nek kétségbeesett ügyeivel rendkívül sok kiadása, munkája volt és akiért 150.000 koronás készítesítő kezességét is vállalt. Nagy Ferenc és Fogel Zsigmond közbenjártak a viszálykodás megszüntetése érdekében és ennek a közvetítésnek során mondotta Morvai, hogy Reisner Lajos dr. a készkiadásai fedezésére beírhat utólag az ügyvédi díjlevélbe még 50.000 koronát.

Reisner dr. kihallgatása után Fogel Zsigmondot hallgatta ki a bíróság. A tanu kijelenti, hogy Morvai előtte és Nagy Ferenc előtt mondotta, hogy Reisner fölemelheti a díjlevelet 50.000 koronával.

Nagy Ferenc nem volt kihallgatható, mert Magyarországra költözött. Az elnök az iratokból ismerteti Nagy Ferenc, ugyszintén Morvai Antal vallomását, majd ismerteti a tábla és a semmitőszék által hozott ítéleteket — amivel a bizonyítási eljárás befejezést nyert.

Vasziljevics Ljuba dr. államügyész az első cselekményre nézve fentartja a vádat. Magarasevics Sándor dr. felmentést kér.

A bíróság — rövid tanácskozás után — meghozta az ítéletet, mely szerint Reisner Lajos dr.-t a vád és következményei alól fölmenti.

Az ügyész felebbezett.

## TUDJA-E...?

TUDJA-E, hogy Amerika őslakóira végre fény derült. Egy nyelvész derítette ki, hogy kik lakták legelőször az Uj-Világot.

Jules Rivet, ki az amerikai nyelvjárásokkal foglalkozik, utóbb az embertani intézetben érdekes tudományos előadást tartott, nyelvészeti alapon mutatta ki, sok példával, hogy a Dél-Amerika, Ausztrália és a Csendes-Océánon lévő szigetek nyelvjárásai között rokonság van, így tehát e népek valaha együtt éltek és egy nyelvet beszéltek.

Észleletét megerősítik a népviseletek, valamint az ottlakók koponyaméretei is. Eszerint nemcsak nyelv-rokonok, hanem fajokonok is.

Regényes gondolat, hogy ezek az ősemberek fatörzsből váit, rozoga csónakon a legrégebb időben is neki-vágtak az Óceánnak, tizenkétezer kilométert utaztak Amerikától Ausztráliáig.

Rivet szerint az első Amerikába való bevándorlás Óceániából történt, nem pedig megfordítva és ezt az bizonyítja, hogy Amerikában mindeddig nem leltek történelmi korszak előtti koponyát, sem pedig embercsontot, viszont Ausztráliában és Dél-Afrikában sokkal régebbi lelet-re bukkantak, mint Európában.

Ezek a fölfedezések megerősítik azt a törekvést, hogy Amerikában mindig bevándorolt népek éltek, északon ázsiaiak, délen az ausztr-

ráliak. Az európaiak az utolsó bevándorlók.

Az emberiség bölcsője Ázsia; már akkor emberek laktak ott, mikor a föld még nem kapta meg mai alakját.

\*

TUDJA-E, hogy Flammarion Camille, a most elhunyt francia csillagász, milyen kalandos pályát futott be?

Vidéken született, egy csöndes városkában szemlélte először a csillagos égboltot, mely végtelen varázssal hatott rá, már gyermekkorában.

Első csillagászati emléke öt éves korára esik, mikor régi házuk előtt édesanyja egy csöbör vízben megmutatta neki a napfogvatkozást: 1847 október 9-én. Ez a jelenség oly mélyen hatott rá, hogy Flammarion — mint írásaiban megjegyezte — ettől kezdve csak a csillagok iránt érdeklődött.

Miután vidéken elvégezte iskoláit, Párisba rándult, egy vésnőknél dolgozott, sokat éhezett, nappal robotolt, éjszaka pedig írt.

Betegeskedett is, egy Fournier nevű orvos kezelte őt, ki egyszer rábukkant egy kéziratára: »A világ az ember megjelenése előtt«. Az orvos sokáig nézegette a kéziratot, csodálkozott, hogy ez a fiatal ember írta, ki még csak tizenhat éves volt.

Az orvos így szólt:  
— Kedves barátom, ön nem dol-

gozhat műhelyben. Mivelvt megszerzi a doktori címet, a csillagdába kell mennie. Majd szölok barátainak, ismerem Verriert és remélem, hogy elfogadja tanársegédként.

1858-ban Flammarion csakugyan melléje került, de Verrier, ki híres volt goromba természetéről, véle is összeveszett. Erre Flammarion otthagya állását és írt.

Rendkívül könnyen írt. Hosszu élete során vagy hetven kötetet jelentetett meg, melyek közül több ezer oldalas, nem számítva rengeteg újságcikkét és tanulmányát. De nemcsak a tudományt népszerűsítette, hanem nevéhez jelentős fölfedezések is fűződhetnek: neki köszönhetjük az úgynevezett dupla és sokszoros csillagok fölfedezését, melyek 11.000 csoportból állnak, ő állapította meg a Hold topografiját, a Napfoltok eredetét, és ő fedezett föl egy Neptunon túli bolygót is.

Leginkább a Mars iránt érdeklődött, melyről két kötetet írt és ebben összefoglalva azokat a megfigyeléseket, melyeket 1635—1799-ig tettek.

A spiritizmussal is szenvedélyesen foglalkozott.

Nem szaktudós, a szó legszorosabb értelmében, de nem is az akart lenni. Könyveinek nagy sikere az, hogy vonzóan, érdekesen tud írni, egy költő tollával.

Testi megjelenésére nézve alacsony volt, egyenes, férfias arcát bozontos szakáll vette körül, hason-

lított Victor Hugóhoz. Hirneve nem tette elfogulttá, mindig szerény és nyájas maradt.

\*

TUDJA-E, hogy van egy állam, ahol a lakosság zöme ma is kutyahust eszik és ez az állam nincs is tőlünk messze, nem a Csendes-Océán egy szigetén van, hanem Európa kellős közepén, Németországban: Szászországban.

Ebben az államban, különösen az Erzgebirge környékén a kutyakat főlhízallják, levágyják, aztán megesszik, mint mi a szarvasmarhákat.

Chemnitz áll a lista élén, ez a művelt német város fogyaszt legtöbb kutyahust. Aki itt megfordul, a cím- és lakjegyzékben könnyűszerrel megtalálhatja a kutvamészárszéket, a nagy bentesek és mészárosok nevét, kik kizárólag kutyahust árusítanak.

Tucheernek üzlete a munkásnegyed közepén van, a Sonnenbergen. Ő a legismertebb kutvamészáros.

Amint ott nevezik a »kutvakirály«. Szombat estén üzlete telistele van munkásasszonyokkal, kik 45 pfennigért öt és fél kiló kutvahust kapnak, hogy vasárnap jó kutvapecsenyét süthessenek.

A háboru idején Chemitzben évente 30.000 kutyát öltek le és adtak el a mészárosok. Ma a kutvahus fogyasztása kisebb, ellenben Szászországban évente még most is legalább 50.000 kutyát ölnek le és — találunk föl.

K. D.

## KISEBBSÉGI ÉLET

**Az erdélyi magyar telepések** panaszát nemrég tárgyalta le a Népszövetség, amelynek határozatát a romániai magyar párt elnöksége a következő kommunikéban jelentette be Erdély magyar közvéleményének:

— A Népszövetség tanácsa a június 11-én Genfben tartott ülésén foglalkozott a kisajátított erdélyi és bánági magyar telepések ügyével. A tanácsnak Oniones de Leon a párisi spanyol nagykövet volt az elnöke. A telepések ügyének Afraniso de Mello Franco brazil nagykövete volt az előadója, akinek előadói jelentése szerint

1. Románia képviselője kijelentette, hogy 1925 március óta egyetlen telepés sem lett birtokából kihelyezve;

2. kijelentette továbbá Románia képviselője, hogy Románia a telepések birtoklásában fennálló helyzetben nem fog semmit sem változtatni, míg a Népszövetség tanácsa abban a helyzetben nem lesz, hogy az ügy érdekében határozhat. Ezek után a tanács az ügy érdemleges tárgyalását a szeptember 4-ére összehívott ülészakra halasztotta. A kéllőkép előkészített ügy elhalasztása azt a látszatot kelti, hogy a panaszoló telepések ügye itthon fog még az ősz előtt megnyugtató elintézését nyerni, mi az állam és a telepések érdekében egyaránt kívánatos volna.

\*

**Himnusz-pórt** tárgyalt a napokban az ungvári törvényszék. A pör vádlottai: Sárkány Gábor, Sárkány Dezső, Lukács Antal és Kuhl József munkácsi iparosok voltak, akik még a múlt ősz derekán boros jókedvükben a Himnuszt énekeltek egy külvárosi kiskocsmában. A tárgyaláson a vádlottak beismerték, hogy énekeltek a magyar Himnuszt, de kijelentették, hogy nem az állam elleni demonstráció célzatával, hanem mert a társaságban ülő egyik férfi feleségét akarták vele bosszantani. A menyecskét, aki közismert félénkségéről, sikerült is dühbe hozniok, de közben a rendőrség is értesült a dologról és izgatásért feljelentette őket. Miután a tanúk igazolták a vádlottak előadását, a bíróság mind a négy munkácsi magyart *felmentette a vád alól.*

\*

**Az erdélyi zsidóság** ellen több oldalról támadást intéztek azért, hogy önálló politikai szervezetbe tömörüljön és nem kapcsolódjon be a magyarság politikai mozgalmába. A támadásokról az erdélyi zsidó nemzeti szövetség elnöke dr. Klein Miksa a következőképp nyilatkozott az egyik brassói magyar lap tudósítója előtt:

— A magam részéről már a temesvári és aradi kongresszusaink alkalmával leszögeztem, hogy a kisebbségek együttműködése a legtermészetesebb folyamat volna mindazon kérdésekben, amelyek a kisebbségeket ebben a minőségükben egyformán érdeklik. Ennek az együttműködésnek természetesen feltételei is vannak, különösen itt Erdélyben, ahol az eddigi uralkodó magyar nemzetből nemzeti kisebbség lett. Az erdélyi zsidóság nem követett el hűtlenséget a magyarsággal szemben, amide 1918 év végén a nemzeti kisebbségi alapokra helyezkedve önálló nemzeti kisebbséggé lett. Ehhez az önállósághoz adva volt a szociológiai alapfeltétel is, amely a népi fogalom alatt olyan embercsoportot jelöl meg, amelynek földje, nyelve és nemzeti ideálja van. Nem azért lettünk mi nemzeti kisebbség, hogy a hallatlan történelmi tragédiát végigszenvedő, mélységesen sújtott magyar nemzetet nehéz óráiban hűtlenül elhagyjuk, hisz a magyarsággal szemben a zsidóság öröké csak hálát érezhet, az ezerkilencszáztizennyolc előtti lelki készségeért, midőn a magyar nemzet a zsidóságot az állampolgársági jogok egyenlőségében és szabadságában részesítette. Ez a lelki rokonszenv elfogyhatatlanul él a zsidóság lelkében és már csak ezért is mindig készek voltunk és vagyunk testvéri

jobbot nyújtani a felénk nyuló magyarbaráti jobbnak. Ez a ragaszkodás kiéghetetlen a mi lelkünkben és épen ezért nem akartunk toladó módon résztvenni a magyar nemzetnek, mint nemzeti kisebbségnek romániai szervezkedésében, mert a magyarság sorsát maga a magyarság kell, hogy intézze, ép úgy mint ahogy az itt élő zsidóság sorsát is mi zsidók magunk akarjuk irányítani. Csak így juthatunk ugyanis birtokába azoknak a jogoknak, amelyeket a kisebbségi szerződések a gazdagon megjutal-

mazott utódállamokban élő nemzeti minoritásoknak biztosítottak melyeknek megadását Románia is »önként« vállalta, de amellyel szemben ugyszólván nap-nap után olyan törvényes intézkedéseket bívoit életre, melyek e jogok tökéletes elközbásával egyértelműek. Tehát mi nem privilégiumokat kérünk, hanem elsikkasztott jogaink ujra elismerését követeljük, az élet feltételeinek a szankcionálását akarjuk kivívni, ami egyformán kötelessége az itt élő nemzetiségi kisebbségeknek.

## Németország ragaszkodik a Ruhr-vidék kiűritéséhez

Luther kancellár beszéde a rajnai tartomány millenárius ünnepségén

Düsseldorfól jelentik: A rajnai tartomány millenárius ünnepségén Luther kancellár nagy beszédet mondott, amelyben kijelentette többek közt, hogy Németország londoni egyezményből folyó kötelezettségeinek teljes mértékben eleget tett, tehát az 1923 januárja óta megszállva tartott Ruhr-vidéket, Düsseldorfot és Dinsburgot legkésőbb augusztus 16-ig ki kell üríteni.

A június 4-iki antantjegyzék is azt bizonyítja — folytatta Luther kancellár — hogy Németország le van fegyverezve. Azok a lényegtelen mulasztások, amelyeket a jegyzék felsorol, nem szolgáltatnak okot arra, hogy a megszállást meghosszabbítsák. Né-

metország a szövetségesek kifogásait vizsgálat tárgyává fogja tenni és a kívánságokat a lehetőségig teljesíteni fogja, azonban a szerződéseken túlmenő követeléseket nem ismerheti el.

A legnagyobb hiba abban van, — fejezte be beszédét Luther kancellár — hogy a *lefegyverzés nem általános*. A győztes államok erősen fegyverkeznek még ma is, csak a leggyőzötteket, elsősorban Németországot kényszerítik a leszerelésre. Az *általános leszerelés nélkül lehetetlen az egész kulturvilág békéjét biztosítani*. Németország mindazonáltal minden lehető el akar követni a béke biztosítására.

## Horvátországi radikálisok Pribicsevicsék ellen

A sziszáki ellenzéki pártok és radikálisok közös panaszt intéztek a belügyminiszterhez a független demokraták terrorja miatt

Zagrebból jelentik: A radikális párt és Radics-párt közt folyó megegyezési tárgyalások hatása alatt különösen Horvátországban egyre növekszik az *ellentét a független demokrata és a radikális párt között*, amit fokoz az is, hogy a Pribicsevics-párthoz tartozó horvátországi helyi hatóságok egyre kiméletlenebbül járnak el nemcsak az ellenzéki polgárokkal, hanem a radikálisokkal szemben is.

Mint ismeretes, szerdán Peles Dusan és Supilo Ivan radikális miniszterek vezetésével a horvátországi radikális pártnak egy küldöttsége kereste fel Pa-  
\* miniszterelnököt és *alkotottak a horvátországi Pribicsevics párti hatóságoknak a radikális polgárokkal szemben tanúsított igazgatása ellen.*

A zagrebi ellenzéki lapok most hosszabb cikkekben számolnak be olyan atrocitásokról, amelyeket a lapok szerint Pribicsevics hívei követtek el a horvátországi horvát és szerb polgárokkal szemben. A lapok szerint a független demokrata párt vasárnapi sisaki gyűlése óta napirenden vannak a *politikai természetű zavargások*, amelyeket az Orjuna tagjai és Pribicsevics hívei rendeznek. A zavargások nemcsak az ellenzékiek, hanem a szerb radikálisok ellen is irányulnak. Sisakon letartóztatták *Faget kereskedőt és Zsidan ékszerészt*, akik a horvát Szokol vezetői. A vasárnapi gyűlés után *harmuc környékbeli földművest tartóztattak le azért, mert állítólag Pribicsevics ellen izgattak.*

Mohovo községből hét ember *önként jelentkezett a sisaki bíróságnál* és elmondták, hogy a csendőrség keresi őket és azért jöttek önszántukból a bírósághoz, hogy így a *csendőrok brutalitásaitól megmeneküljenek*. A sisaki Drach és Teflis-féle fatelepek munkásai, — melyeknek tulajdonosai Pribicsevics-pártiak — *éjszakánként fegyveresen, lövöldözve járnak be a várost, beverik a Radics-pártiak ablakait, megtámadták a horvát Szokol epeületét és hatvan lövést adtak le Suparnia dr. Radics-párti képviselő háza előtt, szerdán éjszaka pedig szétbombolták a Stampo le vendéglőt.*

A zavargások miatt a sziszáki pártvezeték vezetői távirati panaszt intéztek Maximovics Bozsó belügyminiszterhez. A távirat, amelyet nemcsak az ellenzéki pártok: a Zajednica, a Radics-párt és a demokratapárt helyi vezetői, hanem *Rucskovics Steván*, a sziszáki radikálispárt elnöke is aláírt, a következőképp hangzik:

— Az Orjuna tagjai és más ismeretlen egyének *hétfőn számos erőszakosságot, rombolást és magánlaksértést követtek el Sziszákon*. Mára pedig az atrocitások megismétlését hirdetik. Mivel a lakosság teljesen védtelen az erőszakosságokkal szemben, kérjük a belügyminiszter urat, adjon utasítást a *védtelen és fegyvertelen lakosság megvédésére*, mert különben *elhátrunk magunktól minden felelősséget a következményekért.*

Szerdán délelőtt tizenhatguz küldöttség kereste fel a sziszáki

katonai helyőrség parancsnokát a kérték, hogy mivel a *rendőrség tehetetlennek bizonyult, ő gondoskodjék a rend fenntartásáról*. A *küldöttségben radikális pártiak is résztvettek*. A helyőrség parancsnoka teljesítette a lakosság kérését és a szerdai nap folyamán már *fegyveres katonai járőrök cirkáltak Sziszák utcáin.*

A rendzavarók ez intézkedés következtében a szomszédos Caprag községbe vonultak át, ahol *egész éjjel lövöldöztek*. A Sziszák körüli községekben a Pribicsevics párti hatóságok *számos embert letartóztattak azon a címen, hogy ezek Pribicsevics ellen izgató röpcédulákat terjesztettek.*

A független demokraták mindezeket a híreket cáfolják és azt mondják, hogy az ellenzék agent provocateurjei idézték elő a zavargásokat a radikálisok és független demokraták politikai egyetértésének megbontása céljából.

## A görög tiszték ultimátuma a kormányhoz

Követelik a parlament feloszlátását

Athénből jelentik: Az új Mihakopoulos-kormány munkáját rendkívül megnehezítik a katonai ligák, amelyek mindig újabb és újabb követelésekkel lépnek fel. A hadsereg tisztjei legutóbb ultimátumot terjesztettek elő, amelyben a következőket követelik:

1. A nemzetgyűlés feloszlátása.
2. A hadsereg felfegyverzése hadiszerezettel és municióval.
3. A menekültkérdés megoldása.
4. A köztársaság védelméről szóló törvény alkalmazása.
5. A hadsereg reorganizációja.
6. A kisázsiai vereség okozóinak példás megbüntetése.
7. A görög-jugoszláv allians megújítása a nemzeti szuverenitás sérelme nélkül.

Különösen a szaloniki-i tisztikar van igen jól megszervezve és teljesen a hadseregparancsnok, Ottoneusz generális befolyása alatt áll, aki viszont a legjobb barátságban van a lemondott belügyminiszterrel, Kondilisszal és Pangalossal. Már a jugoszláv-görög tárgyalások alkalmával látszott, hogy a tiszték állandóan befolyásolják a kormányt elhatározásában és éppen a tiszték voltak az ellen, hogy Jugoszláviának nagyobb engedményeket adjon a görög kormány.

## A szociáldemokraták kilépnek a cseh-szlovák kormányból

Benesi szöszegéssel vádolják

Prágából jelentik: A szociáldemokraták és Benesi külügyminiszter között súlyos ellentétek merültek föl. A konfliktusnak, amely a kormány helyzetét megrendítette, érdekes előzményei vannak. A kormányt képező öt koalizált pártnak alig husz főnyi többsége van a kamarában. Ha az öt párt közül bármelyik kilép, a koalíciós kormány helyzete tarthatatlanná válik. A szociáldemokraták természetesen nemcsak az ötös tanácsban, hanem a kormányban is képviselve vannak. A népjóléti tárca az övék, amelynek élén most Winter miniszter áll. Winter előtt Habrmann volt a szociáldemokraták képviselője a kormányban. Habrmann azonban öregse miatt nem volt alkalmas aktív szereplésre. A párt szívesen vette Benesi javaslatát, amely Habrmann eltávolítását a kormányból a bécsi követi állással kárpótolta volna.

Hogy mi indította Benest erre a lépésre, dacára Habrmann megrokkant képességének, azt két okkal magyarázzák: le akarta kötelezni a szociáldemo-

## Afganisztánban kivégezték az olasz parlament háznagyának a fiát

### Olaszország elégtételt és kártérítést követel Afganisztántól

Rómából jelentik: Egész Olaszországban nagy megdöbbenést és izgalmat keltett az a hír, hogy Afganisztánban két héttel ezelőtt kivégezték Giovanni Pipernot, az olasz parlament háznagyának a fiát, ami miatt most diplomáciai konfliktus tört ki Olaszország és Afganisztán között.

A huszonhét éves Giovanni Piperno elektrotechnikus mérnök fél évvel ezelőtt több fiatal mérnökkel együtt Afganisztánba utazott, ahol technikai munkákkal foglalkozott. A fiatal embert, aki Kabul fővárosban az olasz követségen lakott, május közepén az afganisztáni emir palotájába hívták, hogy ott a villamos berendezést vizsgálja felül. A fanatikus benzülőttek körében nagy felháborodást keltett, hogy az emir palotájában idegen járt és ezért meg akarták gyilkolni a mérnököt. Piperno erről értesült és nem mutatkozott a városban, mire néhány nappal később egy kisebb tömeg, amelyben katonák is voltak, megtámadta Piperno lakását. A fiatal ember védekezésül rálőtt a tömegre és megölt egy afgán katonát, azután önként jelentkezett a kabuli rendőrségen. Itt kihallgatott három benzülőttet, akiknek egyoldalú vallomása alapján Pipernot halálra ítélték, később azonban magas váltságdíjat fizettek vele, amelynek ellenében megígérték neki a kegyelmet. Piperno a váltságdíjat kifizette, de ennek

ellenére továbbra is fogságban tartották. A fogolyt később sikerült megszöknie és az ország északi határa felé menekült. Egyik határvárosban Piperno, — eddig még ki nem derített okból — újból jelentkezett a rendőrségen, amely visszazárította Kabulba és ott június 2-án kivégezték.

A kivégzés híre csak most érkezett meg Rómába. Mussolini a kamara nyílt ülésén fejezte ki részvétét a szerencsétlen veget ért fiatal ember apjának, Piperno parlamenti háznagynak és kijelentette, hogy az afgán kormánytól az olasz kormány teljes elégtételt fog követelni.

Az olasz kormány egyidejűleg utasította a kabuli követséget, hogy jegyzéket nyújtson át az afgán kormánynak, amelyben a következőket követelik:

1. Az afgán kormány adjon ki nyilvános manifesztumot, amelyben elítéli a barbár cselekedetet és sajnálkozását fejezi ki Piperno kivégzése miatt.
2. Afganisztán külügyminisztere bocsánatkérő látogatást tesz a kabuli olasz követségen és az afgán hadseregnek egy díszszázada tisztelegve vonul el a követség előtt.
3. A Pipernotól kizsárolt váltságdíjat vissza kell fizetni.
4. Az afgán kormány hétezer font sterling kártérítést utal ki Olaszországnak.

## A palicsi kettős villamos-vágány

### A villanytelep betervezte a tervezetet a városi tanácsnak — Miért késik az elintézés?

Minden esztendőben, a nyaralási idény alkalmával visszatérő panaszja a szuboticalaknak a Palicssal való közeledés mizériája, amit sokévi állandó tervezgetés után mindmáig nem oldottak meg. A szuboticalaknak egyetlen nyári szórakozása és pihenése Palics-fürdő, amit a rekkenő hőségben nem is annyira kedvtelésből, mint egészségi szükség-ből keresi fel a városi lakosság, azonban ezeknek a kirándulásoknak a kellemes oldalát megkeseríti a közlekedési állapotok tarthatatlansága.

A villamos az egyetlen közlekedési eszköz, amely a tömegnek rendelkezésére áll, mert csak nagyon kevesen engedhetik meg maguknak azt a fényűzést, hogy kocsin, autón menjenek Palicsra és száz dinárt fizessenek egy ilyen utért. Annak azonban, aki rászánja magát arra, hogy villamoson menjen Palicsra, a legsúlyosabb torturára kell elkészülnie lennie.

A legnagyobb idényben is csak negyedóránként mennek a villamosok és ha végre hosszas várakozás után, sikerül feljutni egy kocsira, a rekkenő hőségben összepréselve kell végigszenvedni a 35—40 perces utat, mert legjobb esetben is ennyi idő kell, amíg az alig nyolc kilométeres utat a villamos megteszi. Ebből azonban a legtöbb idő a kitérőnél való várakozással telik el. Egyébként még ez a szerencsésebb eset mert megszokott dolog már, hogy időnként a vezeték szakadása, vagy a pályatesi hibája miatt többórás üzemzavarok is előfordulnak. A villamostelep gépeinek teljesítőképessége sem volt eddig elegendő, hogy a növekedő világítási áramfogyasztás mellett a felemelt számú villamoskocsik hajtására is elegendő áramot bocsásson rendelkezésre.

A villanytelep új igazgatósága a közvetlen zavarok megszüntetésére újabban minden lehetőt elkövetett és előkészületeket tett arra, hogy az üzemeltetőknek megfelelően kibővítsék. Az erre vonatkozó tervek már elkészültek és az elhasznált gépek helyébe új, modern gépeket szereltek fel. A

melik oly hatalmasak, hogy azok befogadására a mostani gépház tetejére három és fél méterrel fel kellett emelni és most van folyamatban az új, ezer lóerős turbina felszerelése. Elkészült már az új, nagy hűtőtorony vasbetonalváza, valamint a nagy, száztöven köbméteres vizeztartály is. Megkezdték a régi, elhasznált rézdrót-vezetékek kicserélését is, úgyhogy a drótszakadásból származó üzemzavarok a jövőben nem igen fognak előfordulni.

A villanytelep üzemképességét a vállalat az eddiginek kétszeresére emeli, a sínek, vezetékek kicserélésével, a pályatest megjavításával, új kocsik üzembehelyezésével az igazgatóság a lehetőség szerint igyekszik megjavítani a forgalmat Palicssal, mindez azonban nem elegendő arra, hogy a mizériát megszüntesse. A mai egyes sínpár és kitérő-rendszer mellett ugyanis a kitérőknél való hosszú várakozást és így a közlekedés lassúságát megszüntetni nem lehet és ez teszi lehetetlenné azt is, hogy gyorsabb időközökben, több kocsi indulhasson Palicsra. Pedig csak ez volna az egyetlen mód arra, hogy a villamosok zsúfoltsága megszűnjön.

A közlekedés megjavításának csak egyetlen módja van: a régóta tervezett második sínpár kiépítése, mert így megszűnnének a kitérők, nem kellene a szembejövő kocsikra várni és a vonalon a szükségnek megfelelően lehetne a villamosok számát is növelni.

Mint értesülünk, a villanytelep igazgatósága még a télen benyújtotta a második sínpár felépítésére vonatkozó tervet a városi tanácsnak, amely szerint a törvényszéki palotától a palicsi strand-fürdőig terjedne a második sínpár. Egyéb nagyarányú beruházásokat is ki-látásba helyezett a vállalat, ezenkívül kötelezte magát arra, hogy a város-erdőig is új villamos-vonalat épít. Tekintettel azonban arra, hogy az új beruházások tizennyolc millió dináros új befektetést igényelnek, a rentabilitás biztosítása végett a vállalat eddigi koncesszióknak harminc évvel való meg-

hosszabbítását kérte a várostól. A régi, hatvanéves koncesszióból ugyanis eddig már harminc év lejárt és a vállalat csak úgy látja a hatalmas építkezések üzleti alapját biztosítva, ha a hátralevő időn kívül további harminc évre biztosítja számára a város a befektetések gyümölcsösztetését.

A városi tanács április hónapban választotta az első ajánlatra és módosításokat kívánt, amelyeket a villanytelep elfogadott. Eszerint az új vonalat nem a városi erdőbe, hanem a Halasi-kapuhoz építenék ki, a villanytelep ezenkívül kötelezi magát Alekszandrovónak és a Szegedi-szülőknak és a külterületeknek villanyárammal való ellátására. Végül hozzájárult a villanytelep ahhoz is, hogy a jövőben a vállalat igazgatósága és a városi tanács minden év februárjában együttesen állapítsák meg az áram- és menetdíjakat, vita esetén pedig a villanytelep alvételét választott bíróság ítéletének.

Két hónappal ezelőtt nyújtotta be új ajánlatát és az ezzel kapcsolatos terveket a villanytelep a városi tanácsnak, azonban a tanács mindaddig nem adott arra választ. Emiatt természetesen már szó sem lehet arról, hogy ebben a fűrdőévadban a második sínpár Palicsra elkészüljön, mert annak építése legalább négy hónapot vesz igénybe, bár a terv megvalósítására már a technikai előkészületek is megtörténtek.

Nem lehet kétséges, hogy a városi tanács és a kiszélesített tanács is lehetővé fogja tenni a villanytelep nagyszabású terveinek megvalósítását, amely nemcsak a palicsi fürdőlátogatás kényelmi részét érinti, hanem szorosan összefügg a városfejlesztési problémával is. Bbizonyított és a világvárosok példájával igazolható tény ugyanis, hogy a városok fejlődése mindig a közlekedési eszközök fejlesztésétől függ és a gyors közlekedés közelebb hozza a külterületeket a városhoz. Különösen akkor, amikor a városban dolgozó munkások, hivatalnokok nagy számban kénytelenek a lakásmizéria miatt télen is Palicsra lakni, nem mindegy, hogy háromnegyed óra, vagy egy negyed óra alatt teherlik-e meg az utat munkahelyükre.

A kérdés elintézése fontos és sürgős, mert még a régi koncesszió harminc évig marad érvényben és ha a város nem fogadja el a villanytelep ajánlatát, akkor előreláthatatlan ideig nem nyílik lehetőség arra, hogy Szubotica és Palics közt a mostani tarthatatlan forgalmi viszonyok megjavuljanak.

## A subotikai lakásbiróság szombaton tartja meg az első tárgyalását

A subotikai lakásbiróság — mint a Bácsmegyei Napló már jelentette — azonnal a tagok kinevezése után, június hó 12-én átvette a régi lakáshivataltól a függőben levő ügyeket. A lakásbiróság azonnal megalakulása után munkához látott és megtett minden szükséges előkészületet, hogy működését megkezdhesse. Az új lakástörvény megjelölése óta, tehát körülbelül egy hónapja nem működik már a régi lakáshivatal és így nagyon sok ügy vár elintézésre, főleg lakásigénylések, amelyeket a lakásbiróság sürgősen le akar tárgyalni.

Az első tárgyalásokra a lakásbiróság már ki is kézbesítette az idézéseket és a subotikai lakásbiróság Vasziljevics Ljuba dr. államügyész elnöklésével szombaton délután már meg is tartja tárgyalását a városháza második emeletén levő helyiségében. A tárgyalásokat mindenkor délután tartják a szükség szerint hetenkint háromszor, esetleg többször is.

Már eddig is nagyszámban érkeznek a lakásbirósághoz bejelentések üres lakásokról, minthogy a lakástörvény ötezer dinárig terjedő pénzbüntetést helyez kilátásba azoknak a háztulaidono-

## Felmentették

a hét év előtti gyilkosság vádlóját

Tárgyalás a veliki becskereki törvényszéken

Becskerékéről jelentik: Érdekes gyilkossági ügyet tárgyalt csütörtökön a veliki becskereki törvényszéken dr. Bunics Ivo tanácselnök tanácsa. Az ügy előzményei az 1918-as forradalomig húzódnak vissza. 1913 novemberében a Veliki becskerék közelében lévő Szárca községben fosztogatásokat követtek el. A község német lakossága ezért katonai segítséget kért, a kirendelt katonaság pedig három embert minden ítélet nélkül agyonlőtt. Az agyonlőtt emberek között volt Pivarszki Ljuba szerb-neuzinai községi fősz is, akinek a fiát, Pivarszki Sándort is tiz lövés érte, úgy hogy ennek következtében egyik karját amputálni kellett.

Pivarszki Sándor nemrégiben feljelentést tett Weizsmann György szárcsai gazda ellen és őt vádolta a katonák felbujtásával sőt azt állította, hogy maga is részt vett a lövöldözésben. Az ügyesség szándékos emberölés és felbujtás vádját emelte Weizsmann György ellen.

A csütörtöki tárgyaláson Weizsmann tagadta, hogy részt vett Pivarszki meggyilkolásában. Ezzel szemben Pivarszki Sándor tartételeket vallomásaiban a következőképpen adta elő: A gyilkosság napján apjával kocsin jött a földekről. Neuzina határában találtak három kocsival, amelyeken katonák mentek. Az első kocsin ült Weizsmann és egy Nikolics Makso nevű neuzinai paraszt is. A katonák megkérdezték Pivarszkiét, hogy van-e náluk is lopott holmi, amire tagadólag válaszoltak. Weizsmann ennek ellenére uszította a katonákat, hogy végezzenek Pivarszkiékkal. A katonák erre lövöldözni kezdtek, Weizsmann maga is lövöldözött revolveréből és apját megölték, őt pedig súlyosan megsebesítették.

A tanúk kihallgatása alkalmával a neuzinai szerb tanúk mind Weizsmann ellen, a szárcsai német tanúk pedig valamennyien mellette vallottak. A legérdekesebben ez az ellentét abban mutatkozott, hogy Nikolics Makso, aki Pivarszki szerint Weizsmannal együtt a kocsin ült, megerősítette Pivarszki vallomását. Müller Miksa kocsis pedig azt vallotta, hogy Weizsmann nem volt a kocsin.

Makszimovics Szevetiszláv államügyész vádbeszédében kijelentette, hogy a szárcsai németek nacionalista felbuzdulásból lövöltek a szerbekre. Dr. Mihajlovics Jovan, a sértett jogi képviselője százezer dinár kártérítés megítélését kérte Pivarszki részére. Dr. Mrkusics József hatásos védőbeszéde után a bíróság kihirdette ítéletét, amely szerint Weizsmann Györgyöt felmentik a vád és következményei alól és elutasítja a Pivarszki-család kártérítési igényét.

soknak, akik elmulasztják a megüresedő lakásokat bejelenteni. A lakástörvény értelmében azonban a lakók is kötelesek kiköltözésük előtt huszonnégy órával bejelenteni a lakásbíróságnál a lakás megüresedését.

Egyelőre a függőben levő ügyeket fogja a lakásbíróság letárgyalni, a tulajdonképeni munka azonban csak a legközelebbi hetekben fog megindulni, amikor már tárgyalásra kerülnek az új lakástörvény következtében a háztulajdonosok és bérlők közt fennálló vitás felmondási és házbéremelési esetek.

## Vihar a törvényhozó bizottságban

Az ügyészségekről szóló törvényjavaslat tárgyalása

Becgradból jelentik: Csütörtökön délután rögtön a parlament ülése után Jovanovics Ljuba elnökletével ülést tartott a törvényhozó bizottság. Ennek az ülésnek az összehívását a parlamenti ülés alatt Kobasica parlamenti titkár személyesen végezte. tekintettel arra, hogy előzőleg már írásban péntek délután kilenc órára hívták össze a bizottságot. Éppen ezért még az ülés előtt heves jelenetek játszódtak le a kormánypártok és az ellenzék között. Különösen Hrasznica támadja erősen Jovanovics Ljubát, amiből éles szóváltás támad Kojics Dragutin, Hrasznica, valamint Jovanovics Pera között. Jovanovics Ljuba nem tud rendet teremteni és nagy zajban kénytelen az ülést megnyitni.

Mijovics Áca demokrata mindenképp tiltakozik az ülés megtartása ellen, mert szerinte az ellenzéki szónokok még nem készültek elő kellőképpen az ülésre és beszédeiket nem tudják megtartani. Jovanovics Ljuba elnök kijelenti, hogy semmi okot nem lát arra, hogy az ülést ne tartsák meg és hosszabb beszédben indokolja, hogy miért volt szükség az ülés hirtelen összehívására. Az elnök szavait az ellenzék nagy lármával fogadja.

A napirend során először Tadic Glisa többségi előadó szólal fel. Felolvassa az albizottság terjedelmes jelentését, azt kommentárral kíséri és az ügyészségi reform szükségességét hangoztatja. Vodzsar klerikális, kisebbségi előadó fejt ki ezután az ellenzék álláspontját az ügyészségi törvényről. Szerinte a kormánynak az a szándéka, hogy a bíróságokat és ügyészségeket a maga képeére alakítsa át.

Közben Tadic és Zsanics között heves szóváltás keletkezik. Tadic az előadói székből csendre inti a képviselőket, amit Zsanics általános derűtlenséget keltve, erélyesen kikér magának. Az elnök erre rendre inti a képviselőket.

Vodzsar ezután folytatja beszédét és annak a véleménynek ad kifejezést, hogy az ügyészek vak eszközei az igazságügyminiszternek, ami sehoh a világon nincs így. A javaslat ellen szavaz.

Jovanovics Ljuba elnök köszönetet mond Vodzsar tartalmas beszédéért és ironikusan mutat rá, hogy az ellenzék úgy látszik mégis készült a vitára, ha ilyen értékes ellenzéki beszédek hangzanak el.

Zserjav, az igazságügyminiszter helyettese veszi ezután védelmébe a javaslatot, az ellenzék gunyos kiáltásai közben. Spaho ezt kiáltja Zserjav felé:

— Nem is olvasta el a törvényt! Biztosan nem tudja mi van az utolsó szakaszban!

Zserjav rámutat arra, hogy ezzel a törvénnyel az új területek törvényeit terjesztik ki Szerbiára, ahol eddig az ügyészi intézmény ilyen formában ismeretlen volt. Beszél a szlovéniai állapotokról, ahol azelőtt szerinte csak német nacionalisták lehettek ügyészek. Vodzsar tiltakozik e kijelentés ellen, mire az elnök rendre utalja.

Az ellenzék ezután az ülés berekesztését követeli, de Jovanovics Ljuba elnök erre nem hajlandó és Vodzsarnak adja meg újból a szót. Vodzsar kéri, hogy az idő előrehaladottsága miatt a legközelebbi ülésen mondassa el beszédét, mire Jovanovics Ljuba így válaszol:

— Csak beszéljen egész nyugodtan! Mi meghallgatjuk akár reggel nyolc óráig is!

Vodzsar ezután hosszasan kritizálja a törvényjavaslatot, majd Jovanovics Ljuba berekeszti az ülést és folytatását péntekre tűzi ki.

## Pasics betegsége

A miniszterelnök állapota komoly — Három napig epegőrcsök gyötörték — Pacics csütörtökön felkelt betegágyából

Becgradból jelentik: A politikai körökben elsősorban azok a hírek foglalkoztatják, amelyek Pacics Nikola miniszterelnök betegségéről elterjedtek. A miniszterelnök három nap óta nem mozdult ki toposideri villájából és

környezetéből kiszivárgott hírek szerint betegsége ezúttal súlyosabb természetű.

A kormányhoz közelálló Vreme estilapja azt írja, hogy Pacicsot ágybadöntötte a betegsége, amely rendkívül nyugtalanítja a miniszterelnök családját. Pacicsot állandóan megisméltető epegőrcs-rohamok gyötörték, amelyek rendkívül megviselték az agg miniszterelnököt; az utóbbi napokban egészen legyöngült és elvesztette étvágyát. Családjá valamennyi tagja állandóan ágya mellett tartózkodott és egyetlen pillanatra sem hagyták magára.

Pacics állapotában jelentékeny javulás van csütörtökön reggel.

— írja a Vreme — a miniszterelnök már fel is kelt ágyából és az egész napot karosszékeiben ülve töltötte. Egy-

előre pihenésre és teljes nyugalomra van szüksége, orvosai szigorúan megtiltották neki, hogy politikai kérdésekkel foglalkozzék. Ha állapota megengedi, akkor a jövő hónap elején Pacics elutazik egy külföldi fürdőhelyre.

Más forrásból szerzett értesülésünk szerint abból a körülményből, hogy a miniszterelnök felkelt a betegágyából, nem lehet állapotában beállott javulásra következtetni. Orvosai — hír szerint — csupán azért rendelték ezt el, mert a beteg magas korára való tekintettel attól tartottak, hogy Pacics a hosszú ágybanfekvéstől tüdőgyulladást kaphat.

Pacics állapotának javulására vall ezzel szemben az, hogy a miniszterelnök — orvosainak kifejezett tilalma ellenére — politikai tanácskozást folytatott csütörtökön: fogadta lakásán Trifkovic Markot, a parlament elnökét, Maksimovic Bozso belügyminisztert és Perics Ninkót, az igazolóbizottság elnökét, akik hosszasan tárgyaltak a beteg Pacicsal. A tanácskozás eredménye az, hogy dr. Perics péntek délután öt órára összehívta az igazolóbizottság ülést.

## A Ponsonby-levél és Bethlen István gróf emlékezőtehetsége

Vámbery Ruzssem nyilatkozata — A királypuccs után most találkozik először Andrassy és Rakovszky Bethlen Istvánnal

Budapestről jelentik: Bethlen István gróf miniszterelnök — mint emlékeztetés — a Beniczky-üggyel kapcsolatos felszólalásában szóváltotta az állítólagos Ponsonby-levelet is és tiltakozott az ellen a vád ellen, hogy ő az angol munkáskormány egyik tagja előtt kötelezte volna magát Horthy Miklósnak a kormányzó székéből való eltávolítására. A miniszterelnöknek erre a kijelentésére Vámbery Ruzssem dr. a következő nyilatkozatban reflektál:

— Gróf Bethlen István miniszterelnök ur a nemzetgyűlés tegnapi ülésén tartott beszédében többek között a következőket mondotta: »En csak itt Budapestben tudtam meg, hogy ki az a Ponsonby ur, én ezt az urat sohasem láttam, sohasem beszéltem vele és Budapestben is csak hosszú utánjárással volt szerencsém megtudni a kultuszminiszter urtól, hogy ez az ur valamikor egyiptomi alkirály volt.« Talán szabad a miniszterelnök ur emlékezőtehetségét fölfrissítenem annak a közismert ténynek megemlékezésével, amelyet a magyar kultuszminiszter, a Történelmi Társulat elnöke, ugyan nem ismer, de egyébként minden újságolvasó tud, hogy Ponsonby Artur, az angol munkáspárt tagja, ugyan sohasem volt egyiptomi vicekirály, de ennél valamivel nagyobb ur volt, tudniillik Macdonald kormányának külügyi államtitkára, aki a munkáskormány idejében irányította az angol külpolitikát. Mentségére szolgál a miniszterelnök urnak, hogy a konzervatív angol kormány idejében már nem szívesen emlékezik a munkáskormány külügyi államtitkárára, aki még hozzá a »Decline of aristocracy« (»Az arisztokrácia hanyatlása«) című munka szerzője, viszont talán mégis emlékezni fog arra, hogy amidőn a magyar kölcsön érdekében Macdonald kormányrajutása első napjaiban Londonban járt, Philip Snowdennek, az akkori pénzügyminiszternek házában délután teára volt hivatalos, a

hol a jelentéktelenebb vendégek sorában többek között Macdonald miniszterelnökkel és Ponsonby államtitkárral is módjában állt találkozni. Mindenesetre sajtóságos, bár örvendetes, hogy Ponsonby igénytelen személye kisebb benyomást tett a miniszterelnök urra, mint megfordítva, mert az angol munkáspárt több vezető egyéniségétől úgy értesültem, hogy azon a bizonyos teadélutánon, amely miatt egyébként a munkáspárt egy része szemrehányással illette Mrs. Snowdent, a kormánynak fellelvő tagjai nagy érdeklődéssel vettek tudomást a miniszterelnök ur kielejtéséről, hogy ő Magyarországon a demokratikus és liberális politikának képviselője a reakcióval szemben.

Vámbery nyilatkozatával szemben felhívatalos helyen megcáfolták, hogy Bethlen miniszterelnök londoni tartózkodása alkalmával teadélutánon jelent volna meg Snowden akkori pénzügyminiszterrel.

Közeledés a kormány és a legitimisták közt

Politikai körökben egyre határozottabban beszélnek arról, hogy a kormány és a legitimisták között valamiféle megegyezés készül. Erre vonatkozólag még semmiféle pozitívum sincs, azonban tény az, hogy a kormány egyes tagjai állandó tárgyalásokat folytatnak a legitimista vezetőkkel.

Apponyi, Andrassy, Pallavicini, Rakovszky István és Friedrich abban állapodtak meg, hogy a polgári ellenzék két legitimista vezetőjével, Vázsonyival és Szilágyival együtt szombaton fel fogják keresni a miniszterelnököt, hogy megbeszéljék vele Andrassy, Friedrich és Pallavicini egy-egy készülő parlamenti felszólalását. Bizonyosra veszik, hogy ez a megbeszélés meg fog történni s ennek egyik érdekessége lesz az, hogy a legitimista politikusok közül Andrassy és Rakovszky István ezúttal

először keresnék fel személyesen a királypuccs óta Bethlent, aki akkor tudvalevőleg letartóztatta őket.

A nemzetgyűlés ülése

A nemzetgyűlés esütörtöki ülésén a választói jogi törvényjavaslat részletes tárgyalását folytatták. Az ugynevezett igazdasi szakasz szerepelt napirenden, a mihez először Vázsonyi Vilmos szól hozzá. Támadja a javaslatot és felszólítja a kormányt, hogy ne hatalmi szempontok vezéreljék a törvényjavaslatnál, hanem igyekezzenek az ellenzék álláspontjának figyelembevételével megnyugtató megoldást találni. Utána Raszay Károly szólalt fel, szintén a javaslat ellen.

Az elnök ezután napirendi javaslatot terjeszt elő és azt indítványozza, hogy a pénteki ülés napirendjére a csütörtöki tárgysorozat folytatását tűzzék ki.

A napirendi javaslatához Peyer Károly szólal fel, aki azt indítványozza, hogy a pénteki ülésen a Somogyi-Bacsó gyilkosság tárgyában kiküldendő parlamenti bizottságról szóló javaslatot tárgyalják.

— Mindenki lehetetlennek tartja, — mondja Peyer, — hogy olyan gyilkosságban, amelyet több személy hajtott végre, ne legyen felbujtó. A szociáldemokrata pártnak erre vannak bizonyítékai is, azonban nem látta eddig alkalmasnak az időt arra, hogy a bizonyítékokat a nyomozó hatóságoknak rendelkezésére bocsássa. A párt bizalmatlan az új nyomozó hatóságokkal szemben is, mindamellett utasította a párt tagjait, hogy mindazt, amit az ügyről tudnak, bocsássák a nyomozó hatóságoknak rendelkezésére.

Végül azt fejtegeti, hogy elsősorban a kormánypárt érdeke a Somogyi-gyilkosság tisztázása.

— Ebbe az ügybe — mondja — nem mi viszünk politikát, hanem a tulajdalm és nem mi vagyunk a bünpalástolók, hanem önök. (Tiltakozás a kormánypárton.)

Csáky Károly gróf honvédelmi miniszter: A rendőrség akadálytalanul ki-nyomozta a Somogyi-gyilkosság tetteseit, illetőleg megállapította, hogy kik gyanúsíthatók Somogyi és Bacsó meggyilkolásával. A rendőrségi nyomozás során hat gyanúsított szerepelt. Hogy a katonai ügyészség nem igyekezett el- tussolni az ügyet, azt legjobban az bizonyítja, hogy a katonai ügyészség husz személyre terjesztette ki a vizsgálatot. Nem tudom, hogy Peyer képviselő urnak milyen jogi képesítése van... Gróf Hoyos Miksa: Forradalmi törvényességi vádbiztos volt.

Propper Sándor (Hoyos felé): Lópanamista.

Csáky Károly gróf: Én nem vagyok jogász és így nem bírálhatom felül a katonai bíróság munkáját. Természetesen tartom, hogy a szociáldemokrata párt nem bízik az ügy újrafelvételének eredményességében, mert aki politikai tőkét akar kovácsolni ebből az ügyből, az nem is bízhatk benne. Mindenesetre örömmel veszem tudomásul, hogy a szociáldemokrata-párt utasította tagjait, hogy amennyiben bizonyítékokkal rendelkeznek a Somogyi-ügyben, terjesz- szék azokat a katonai ügyészség elé.

Hegymegi-Kiss Pál helyesli, hogy a szociáldemokraták előállnak bizonyítékaikkal, de azt kívánja, hogy az ügyet parlamenti bizottság elé utalják.

Bethlen István gróf miniszterelnök a felszólalásokkal szemben leszögezi, hogy Beniczky Ödön nem kérte a hivatali titoktartás alól való felmentését, ez az ellenzéki blokk kívánságára történt.

— Beniczky tulajdonképpen mulasztást követett el — mondja Bethlen — mert neki már rég kötelessége lett volna a hivatali titoktartás alól felmentését kérni és adatait a hatóságokkal közölni. Ezt azért nem tette meg eddig, mert politikai céljai voltak és azokat akarta elérni, nem pedig az igazságot kideríteni.

A szociáldemokraták három kérdést vetettek fel. Az egyik az, hogy ebben az ügyben vannak felbujtók és kik azok,

A bűnügy a bíróság előtt van és annak nemcsak a kötelessége, hogy azt vizsgálja, hogy kik a tettesek, hanem a felbujtók után is nyomozniok kell. Minden részletet meg kell vizsgálni, ami az ügy teljes tisztázására tartozik. Apellál a nemzetgyűlés tagjainak becsületességére, hogy ne jöjjenek elő burkolt vádakkal. A második kérdés az, hogy szükség van-e parlamenti bizottságra annak a megvizsgálása végett, hogy az eddigi nyomozások során milyen mulasztásokat követtek el. A honvédelmi miniszter már kijelentette, hogy semmi olyan momentum nem merült fel, amely igazolta volna, hogy mulasztások történtek és ami indokoltá tette volna az ügy újrafelvételét. Ha a mulasztásról volnának adatok, akkor a honvédelmi miniszternek kötelessége lett volna eljárást indítani. A harmadik ok a szociáldemokraták szerint a parlamenti bizottság kiküldésére annak a megállapítása, hogy kinek az érdekében történt az ügy eltussolása. Visszautasítja azt a kijelentést, hogy eltussolás történt. Addig, amíg a szociáldemokraták nem szolgáltatják ki az adataikat, a vádat visszahárítja rájuk.

A nemzetgyűlés az elnök napirendi javaslatát fogadja el.

Ezután Zsilinszky Endre szólal fel személyes ügyben és visszautasítja Fábrián Bélának azt az állítását, hogy a Szózatot Klebelsberg kultuszminiszter megvásárolta. Fábrián Béla válaszol Zsilinszkynek és kijelenti, hogy a Stádium-nyomda révén közvetlen befolyása van a Szózatra.

#### Fényes Lászlót megidéztek a katonai ügyészségre

A katonai ügyészség a Somogyi-Bacsó-gyilkosság nyomozásának újrafelvétele során az első idézést csütörtökön kézbesítette ki. Az első megidézett tanu Fényes László, aki annak idején a Nepszavában cikksorozatokat írt, amelyben a Somogyi-Bacsó gyilkosság kulisszatitkait leplezte le és a gyilkosokat is megnevezte, sőt a felbujtásra vonatkozólag is tett célzást. Fényes Lászlót péntekre idézték be a katonai ügyészségre, ő azonban két napi haladékot kért, hogy vallomására elkészülhessen és így Fényes László csak hétfőn fogja megtenni tanuvallomását.

## Öt gyilkossággal vádolják

### a becskerekai női Landrut

#### Leányát is megmérgezte Relics Julka

Velikibecskekerekről jelentik: A családirtó Relics Julka bűnügyében, amelyet a Bácsmegyei Népújság már ismertetett, újabb érdekes fordulat állt be. Csütörtökön ugyanis megérkezett a beogradi vegyvizsgáló intézet értesítése Velikibecskekerekre, amely szerint Relics Julka első házasságából származó leánya Keglevics Szófia is arzénmérgezésben halt meg.

1922-ben karácsony táján meghalt Becekeréken Relics Nikola szabó, aki végrendeletileg vagyonának nagyrészt Relics Julkának, 50.000 dinárt pedig fiának, Relics Milivojnak hagyott, ami a fiu nőülése napján lett volna kifizetendő. Relics Milivoj két évvel később 1924-ben érettségizett volna és ismerősei körében hangoztatta, hogy az érettségi vizsga letétele után azonnal megnősül. Néhány nappal az érettségi előtt azonban a fiatal diák hirtelen meghalt. Eltemetés után mindtöbben beszéltek arról, hogy nem természetes halállal halt meg, hanem mostohaanyja megmérgezte. Az ügyészség intézkedésére ezért Relics Milivoj holttestét exhumálták és megállapították, hogy arzénmérgezés áldozata. Mostohaanyját azonnal letartóztatták. Csakhamar az a gyanu támadt az asszony ellen, hogy férjét, Relics Nikolát is ő mérgezte meg, hogy megelőzzék az örökség hírtokába jussón és ezért exhumálták annak holttestét is. A vizsgálat itt is arzénmérgezést állapított meg.

A kettős gyilkosság ügyében már

majdnem kitűzték a főtárgyalást, amikor az ügyészség tudomására jutott, hogy Relics Julka már másodszor volt férjénél és első ura, Keglevics Maca perleszi korcsmáos 1914-ben, ugyancsak hirtelen halt meg. Exhumálták ezért Keglevics holttestét is, csontjait pedig a beogradi vegyvizsgáló intézetbe küldték, ahol megállapították, hogy bűntudás asszony első férjén is arzénrel mérgezte meg.

Most már egyenesen tovább nyomoztak a gyilkos asszony múltja után és megállapították, hogy első házasságából származó leánya, Keglevics Szófia tíz éves korában, röviddel apja halála után 1915-ben halt meg, az asszony második házassága után pedig mostohafia, Relics Borivoj is meghalt nyolc éves korában. Április elején exhumálták Keglevics

Szófia holttestét is, Relics Borivoj exhumálása azonban lehetetlen volt, mert nem találták meg holttestét a családi kriptában. Keglevics Szófia csontjait a beogradi állami vegyvizsgáló intézetbe küldték, ahonnan csütörtökön az a váladék érkezett a velikibecskekerei ügyészségre, hogy a kisleány is arzénmérgezés áldozata. Mivel Keglevics Szófia édes leánya volt Relics Julkának, az ügyészség most már bizonyosra veszi, hogy mostohafiát, Relics Borivojt is, akinek holttestét nem lehetett megtalálni, ugyancsak megmérgezte.

Az ügyészség ezért most már elkészíti vádiratát Relics Julka ellen, akit ötrendbeli gyilkossággal vádol. Az izgalmas bűnügyben azonnal a nyári szünet után, szeptemberben megtartják a főtárgyalást.

## A francia szocialisták megbuktatják a Painlevé-kormányt

### A baloldali kartell megvonja támogatását a kormánytól

Párisból jelentik: A francia kormány lappangó válsága az utolsó huszonnégy órában nemcsak hogy nem enyhült, hanem még súlyosabbá vált. A baloldali kartell pártjai szerdán este tanácskoztak arról, hogy milyen álláspontra helyezkednének a Painlevé-kormánytal szemben, a tanácskozáson azonban — a kiadott hivatalos jelentés szerint — nem jött létre döntés, hanem még folytatni fogják a megbeszéléseket.

A baloldali kartell tanácskozásán a szónokok általában élesen bíralták Caillaux adójavaslatát és helyesebbnek tartják a szociáldemokraták adótervezetét, amelynek a vagyondézsma

az alapja. Több szónok nyíltan a Painlevé-kormány elejtése mellett nyilatkozott.

A politikai körök feszült figyelemmel kísérik a szociáldemokrata párt tanácskozásait, amelyek a baloldali kartell megbeszéléseivel párhuzamosan haladnak és amelyeknek döntő fontosságot tulajdonítanak. A párt többsége nem hajlandó a Painlevé-kormányt támogatni, egyelőre azonban visszariadnak a kormány megbuktatásától is, mert az új kormány megalakulása elé nagy akadályok gördülhetnek. Briand ugyanis a jelenlegi körülmények között nem akar vállalkozni a kormány megalakítására.

## A cseresznyés kert halottja

### Meghalt a palicsi szerelmi dráma hősnője

A palicsi véres cseresznyeszedés fiatal áldozata, Lengyel Anikó csütörtök reggel hét órakor meghalt a szuboticali közpórházban. Hajnali négy órakor kezdett agonizálni. Az egész pavillon felriadt a rettenetes jajkiáltásokra, amelyeket a fájdalom csalt a haldokló alkaira és a szomszédos teremben, a férfiosztályon, vérömlést kapott a sírdától Almási-Antunovics József, a borzalmas dráma főrendezője.

Szerdán egész nap nagyon jól érezte magát Anikó, vendégeket is fogadott, apja, anyja és testvérei látogatták meg, akiket még ő vigasztalt, hogy ne essenek kétségbe a sebesülése miatt. Amikor a rendőrségi hivatalnokok kihallgatták, a következőket vallotta:

— Nem igaz, hogy előre megbeszéltem volna az öngyilkosságot. Az egész csak tréfa volt és sohase hittem volna, hogy Józsi tényleg rám lö. Én nem voltam belé szerelmes. Én még egyáltalán nem is voltam soha szerelmes...

A rendőrségi tisztviselő a kihallgatás alkalmával indítványozta a sebesült leánynak, hogy kérjen kártérítést a flu szüllettől, akik jómódu emberek. Anikó hevesen tiltakozott.

— Egy krajcár sem kell tőlük, egy fillért sem fogadok el! Elég nekik a maguk baja. Megverte őket az uristen a fiukkal...

Keskeny folyosó választja el a férfi-osztályt a női betegektől, úgy, hogy kényelmesen át lehet beszélgetni egyik szobából a másikba. Almási-Antunovics megvásárolta az összes újságokat, amelyek az esettel foglalkoztak és átküldte valamennyit Anikónak. A kislány érdeklődve olvasta a hírlap cikkeket és a szomszédnőjének dicsekedve mondotta:

— Az újságírókat mind személyesen ösmerem, azért írnak rólam ennyit!

Mikor a kórházi ágyon magához tért, a fiu után érdeklődött.

— Hát a Józsi hogy van? — és job-

teg típus, felelősen és beszámíthatatlan jellem, ha ugyan egyáltalán alkalmazható rá ez a jelző, hogy jellem. Ahogy ott fekszik felkönyökölve a kórházi ágyon, inkább egy lustálkodó napszámosnak, mint a szerelmi gyilkosság végrehajtójának lehet gondolni. Kérdéseinkre fölényesen, szinte hetykén válaszol:

— Nem igaz, amit az újságok írtak. Mi szerettük egymást és előre meg volt beszélve az egész. És ha felgyógyulok is, négyeszer öngyilkos leszek, mert nem akarok én se életben maradni.

Ez a hősi gesztus nagyon imponál a szomszédos ágy betegeinek.

— Miért ölte meg ha szerette? — kérdezzük.

A merénylő erre nem válaszol. Csak pár perc múlva szólalt meg:

— Elhiszi, hogy rálöttem volna, ha nem érdekel? Nem tehettem másként. Nem akartam szegényben maradni, Anikó nagyon kacér volt. Egy pillanat alatt történt az egész.

— De hiszen a lány azt vallotta a rendőrségnek, hogy nem szerette magát.

— Azt csak úgy mondotta — magyarázza Almási-Antunovics — én tudom amit tudok — és rejtélyes hallgatásba merül.

— Hogy fogadta a halálhírt?

— Egész reggel sírtam. Meggyóntam és imádkoztam. Leszámoltam az élettel. Ura hiszek az Istenben.

Valaki megjegyzi, hogy nem is súlyos a sebesülése és pár nap múlva teljesen felgyógyul.

Antunovics halálosan megsértődik erre a kijelentésre. Méregbe gurul. Dühösen felugrik, lerántja az ingét és szenvedélyesen ordít:

— Ez nem komoly magának? Ez játék magának? — és dicsekedve mutogatja a sebeit, akár egy katona a vitézségi érmeit.

Javíthatatlan hiu ember.

A hullaház néma csendjében, szürke bádorgpricsen fekszik felravatolozva Lengyel Anikó. Az arca sápadt, fehér, akár a tearózsák, amelyek ott hervadoznak a mellén. Az édesanyja kint ül az udvaron és tejet iszlik. Söhajtozik, nyögdecsel, sir és egy idősebb hölgy vigasztalását hallgatja. Az ajtóban Anikó két barátja áll, akik eljötték a kispajtásukhoz, hogy még egyszer bucsút vegyenek tőle. A lombos, zöld fán egy vidám rigó fityűl, süt a nap és benne a hívős, homályos hullakamrában, a halál nászi ágyán pihen mély örök álomban Anikó, szíve alatt egy acélgyóval.

## Felharapta ereit

### a csaló uriaszony

#### Kényszerubbonyt adtak Rónai Nándornéra

Budapestről jelentik: Rónai Nándorné nagyarányú csalási ügyében a budapesti rendőrség nagy aparátussal folyik a nyomozás. A dugaszdag budapesti ingatlanügynök intelligens, jó lépésű ötvenéves feleségét — mint ismeretes — csalás, közokirathamisítás és magánokirathamisítás büntette miatt tartóztatták le. A nyomozás során ugyanis beigazolódtat nyert, hogy Rónainé mult év december 17-én Bécsben két tanuval megjelent egy közjegyző előtt és Krajner Margit budapesti háztulajdonosnő nevében igazolta magát egy utlevéllel, amelyben Rónainé fényképe volt beragasztva, de amelyik Krajner Margit nevére szölt. Azután Rónainé, Krajner Margit nevében, közjegyzői okiratot állított ki, mely szerint a háztulajdonosnő megbizta Rónai Nándornét, hogy Muzenm-kört 42. szám alatti házra kétmillárdkétsszmillió korona kölcsönt vegyen fel. E hamisított irat alapján Rónainé azután 27-én egy budapesti részvénytársaságtól 33.000 dollár kölcsönt vett fel s ugyanakkor a Bécsben lakó háztulajdonosnő

Muzeum-közlés és Rombach-uccal házat telekkönyvileg bekebelezte. — szintén hamis okmányok alapján — valamint tizenegy darab váltót lrt alá Krajner Margit nevére.

Rónainé ellen letartóztatása óta több más fejjelentés is érkezett, úgy, hogy az eddigi bejelentések szerint Rónai Nándorné sikkasztásait a rendőrség mintegy hat és fél milliórd magyar koronára becsüli. A szélhámos asszony nagyszerű borüzletekre hivatkozva, kölcsönöket vett fel magas kamatok ellenében, amelyeket egyideig fizetett is, majd később beszüntette a kamatfizetéseket. A sikkasztott pénzt és ékszereket a rendőrség nem találja, mert Rónainé ugyan több igen előkelő nevet mondott be, ahol az ékszereket elrejtette, azonban ezeken a helyeken nem találták meg ezeket az értékeket.

A rendőrségen Rónainé beismerő vallomást tett, de nagyon zavartan viselkedett. Már elfogatása is izgalmas körülmények között történt. Rónainé a detektívek láttára kifutott a lakásból és a rendőrség emberei csak hosszas üldözés után tudták elfogni a Szervita-téren. Amikor átkutatták, retiküllében Browning-pisztolyt, hegyes tört és mindenféle mérget találtak. Ugy látszik az asszony elfogatásakor öngyilkosságra készült, ezt azonban nem volt ideje elkövetni. A rendőrségen töltött első éjszaka után azonban már súlyos idegrohamai voltak, szétzilált hajjal magából kikelve kiáltozott, öklével verte a fejét, majd a cellafalát ütötte mind a két kezével, később eszméletét veszítette, majd szerdán délelőtt már nem ismerte meg férjét és leányát, akik a rendőrségen meglátogatták. Végül, mint már megírtuk, tébolydába kellett szállítani, mert öngyilkosságot kísérelt meg olyan módon, hogy fogával feltépte csuklóján az ereit.

Csütörtökön a toloncház megfigyelő osztályán helyezték el a szélhámos ur-asszonyt. Leánya levelet intézett anyja védőügyvédjéhez, amelyben bejelenti, hogy a meghurcoltatás miatt öngyilkos lesz.

## Leégett a Weisz-kefegyár

Villámcsapástól kigyulladt a raktár

A csütörtök éjszakai vihar legvadabb dühöngése közben telefonon értesítést kapott a szuboticei tűzoltóság, hogy a Szegedi szőlők 101-es számú házában lévő Weisz-féle kefégyár kigyulladt. A tűzoltóság Milassin Andor tűzoltó-főparancsnok vezetésével teljes számmal kivonult a tűz színhelyére, ahol ekkor már a felhőszakadás ellenére is hatalmas lángokban égett a gyár épülete. Nyomban megkezdtek az oltási munkálatokat, amelyek azonban eredménytelenek maradtak, mert a gyár raktárában nagymennyiségű rendkívül gyúlékony anyag volt felhalmozva. A tűzoltók munkája ezért főként csak annak megakadályozására szorítkozott, hogy a tűz átterjedjen a gyárhelyiséggel egybeépített irodákba és az igazgatói lakásba is.

A tűz színhelyére erős rendőri és katonai készültség vonult ki, amelyek mindenben támogatták a tűzoltóság munkáját.

A rendőrség megállapította, hogy a tűz a készáru raktárban ütött ki este háromnegyed tíz óra tájban, állítólag azért, mert a villám beleütközött az épületbe. A raktárban lévő keféáru és kátrány nyomban kigyulladt és a tűz olyan gyorsan elharapódzott, hogy oltásra gondolni sem lehetett. A gyárépület teljesen leégett. A kár két-háromszázezer forint.

# HIREK

## Gyerekek

Nézik a hamvadó alkonyt különös tizedsége nyitott szemekkel. A lassan érkező este a vériükben forr, szívükön becézgeti a fiútos mesevirágokat és a csodás titkokba merült érzéseket.

— En egyszer találtam is egy csillagot, — szól hosszas elrívülés után az egyik.

— Hol találtad, — kérdezi komolyan a másik, mintha a legtermészetesebb dologról volna szó.

— A gödörben jártam és ott volt a sár alatt a csillag és én megtaláltam.

— Nagy volt?

— Elég nagy. Olyan mint a tenyerem, — mutatja, — még egy kicsivel nagyobb és fényes volt, csöngött is szépen, de nem süttött.

— En meg egyszer voltam egy fölhn és a fölhn uszott és lassacskán vitt engem és akkor nagyon messze elmentünk, egész arra...

— És jó volt-e, — vallatja a másik és kérdező hangjában már benne van a meleg szuggerralás, hogy milyen választ szeretne.

— Jó. Nagyon jó volt. Puha is. És néha térdig belesüppedtem és az is jó volt. És nem is féltem egy csppet se.

— En meg egyszer, — mondja egy harmadik, — a Józsiával mentem és elértünk a szivárvány alá és az nagyon szép volt, mert éppen a fejük fölött ment el a szivárvány. Csakhogy az nagyon messze van, még messzebb, mint a csatorna.

— De én egyszer fölmentem a holdra és láttam a fekete várat, meg a sárkányt, meg a királylányt, meg a gyémántos erdőt, meg a rablókat, — dicsékszik újból valamelyik.

— A rablókat is?

— Azokat is. Tizenkét rablót. Feketék voltak mind és volt nekik nagy késük. Eltűnődve, saját szavaiktól megsápadtan elmélkednek. Csodálkoznak. Hisznek. Mérlegelnek. Át is éreznek mindent. És megszólal az utolsó is:

— En meg egyszer voltam azon a jegenyén, amelyik a templom mellett van, a középsőn, amelyik a legmagasabb, majdnem olyan magas, mint a torony.

A többiek csodálkozva néznek rá előbb. Aztán megcsóválják a fejüket. Kissé tán szánakoznak is rajta, hogy oly szerencsétlenül vetette el a sulyköt. És mosolyognak.

— Csacsi vagy és hazudsz. Azt hiszed, hogy oda is föl lehet menni?

Berényi János

\*

— Karagyorgye-muzeum. A szerbiai Pacsa városa — a Karagyorgyevics-dinasztia származási helye — elhatározta, hogy kulturpalotát épít a Karagyorgyek érdemeinek megörökítésére. A Karagyorgye-ház felépítésére Pacsa város országos gyűjtési akciót indított és az adakozásokat Aleksandar király s Mariora királynő nyitották meg. Pacsa város két kiküldötté csütörtökön Subotícára érkezett, hogy itt is megkezdjék a társadalmi gyűjtést és egyben kérték Subotica város támogatását is. A városi tanács a minél sikeresebb akció előkészítése érdekében szombat délután öt óra szünetkorü anketót hívott össze a városházára és ezen az anketón fogják megbeszélni, hogy Subotica város miképpen járuljon hozzá a Karagyorgyeház felépítéséhez.

— Új suboticei rendőrkapitány. A Subotícáról elhelyezett Petrovics György helyébe Lovics István novisadi vasúti kőműves lett a belügyminiszter suboticei rendőrkapitányá.

— Megalakult az új belga kormány. Brüsszélből jelentik: Poulet-kabinet megalakultnak tekinthető. A kabinet öt katolikusból, öt szocialistából és két liberális irányzatú parlamenten kívüli személyiségből áll.

— Painlevé marokkói bezzámolójáról kizárták a kommunistákat. Párisból jelentik: Azokban a kamarai bizottságokban, amelyek előtt Painlevé miniszterelnök szerdán ismertette a marokkói helyzetet, heves összeütközés támadt, mivel a kommunisták nem voltak hajlandók meghallgatni Painlevét. Franklin Bouillon erre azt a javaslatot tette, hogy a kamarai bizottságok vonuljanak egy másik helyiségbe s ott, mint szülkebb bizottság hallgassák meg a miniszterelnök expozéját. A kommunisták erőszakkal be akartak hatolni ebbe a helyiségbe. A bejárat előtt maga Franklin Bouillon állt őrséget és heves összeütközés után mintegy tíz percig eltartott, amíg sikerült a kommunistákat a benyomulásban megakadályozni.

— A veilkibecskekeréki lakásbírósg a jövő héten kezdi meg működését. Veilkibecskekerékről jelentik: A veilkibecskekeréki lakásbírósg elnök Józsiás Nebdja a központi főzobabírószombat délelőttre hívta össze a bíróság tagjait, akik elveszik a régi bíróság irattárát. A tárgyalásokat a lakásbírósg a jövő héten fogja megkezdeni.

— Amundsen a Spitzbergákra érkezett? Londonból jelentik: A Reiter Iroda newyorki képviselője táviratot küldött, amely szerint Amundsen megerkezett a Spitzbergákra.

— Kongresszusra gyűlnek össze a világ leghiresebb bankárai, kereskedői és gyárosai. Brüsszélből jelentik: Junius 21-ikén kezdődik Brüsszélben a kereskedelmi kamarák nemzetközi harmadik kongresszusa. A kongresszusnak nagy jelentőséget tulajdonítanak, mert az a célja, hogy a nemzetközi kereskedelmi kamara körébe tartozó testületek és vállalatok vezetői véleményét nyilvánítsanak a világgazdasági helyzet alakulása tárgyában. A kongresszusra össze fognak jönni a világ leghiresebb bankárai, kereskedői és gyáripárosai. A nemzetközi kereskedelmi kamara hatásköre kiterjed 329 helyi kamarára, 50 egyéb kereskedelmi testületre, 22 bankáregyesületre, közvetlen alá tartozik 719 nagyipari vállalat, 47 vasutársaság s számos más ipari vállalat.

— Pénteken adják vissza a hajdújárási bérilőknek földjeiket. Obradovics Dragosláv szuboticei rendőrfőkapitány vezetésével csütörtökön délelőtt rendőri bizottság szállt ki a hajdújárási bérleti földekre. A főkapitány kihirdette az agrárreform-miniszterium határozatát, amely szerint a földek a régi bérilőknek illetik meg. Felszólította az új telepeket, hogy a birtokot adják vissza a régi bérilőknek. Pénteken délelőtt a városi gazdasági hivatal közreműködésével megtörténik a bérilők visszahelyezése a földek birtokába.

— Kommunisták megtámadtak egy őrtálló katonát Beregszászon. Prágából jelentik: A „Ceske Slovo“ jelentése szerint a beregszászi katonai töltenyraktár őrségét néhány kommunista megtámadta. A támadást tervszerűen hajtották végre. Több oldalról meglepték az őrtálló katonát és közpört zúdították rá. A katonának kritikus helyzetében is sikerült erősítést hívni, akik azután a támadókra tüzelni kezdtek, ezeknek azonban sikerült az éjszaka sötétjében elmenekülni. Az ügyben szigorú vizsgálatot indítottak.

— Kézrekerült betörő. Veilkibecskekerékről jelentik: A sztaraécskai csendőrség értesítette a veilkibecskekeréki rendőrséget, hogy Sztaraécskán egy ismeretlen személy betörést követett el, aztán Veilkibecskekerék felé szökött. A rendőrség az adott személyleírás alapján csütörtökön Becskereket elfoxta a tettest Sierl Jos kuszonkétéves szerénstől illó mérsárossegéd személyében, akit letartóztatásakor tízezer ónárt és több aranygyűrűt találtak. Sierl beismerte a sztaraécskai betörést. A rendőrség a további nyomozás megajtése végett visszazállította Sztaraécskára.

— A veilkibecskekerékek adóháza. Veilkibecskekerékről jelentik: A veilkibecskekeréki kereskedők és gyárosok mint megirtuk, ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy az adóbefizetés megkönnyítése végett lépéseket tesznek a pénzügyminiszternél. Az akció eredményeképpen Raics Toso képviselő csütörtökön Avirátlan ülést tartott a veilkibecskekeréki. Llovd vezetésével, hogy intervenciója a pénzügyminiszter kijelentette, hogy mindenki, aki halasztást akar, azon be kérvényt a pénzügyigazgatósághoz, de az adó felét mindenképpen ki kell fizetni. Minthogy a kereskedők ezzel az eredménnyel nincsenek megelégedve, újabb lépéseket tesznek a pénzügyminiszternél.

— Járvány a halak között. Genfből jelentik: A genfi tó partjának lakói hetek óta nagy megütközéssel veszik észre, hogy a tóban rakásra pusztulnak a halak. Tizezrével vetődnek föl a legkövérebb, legdrágább pikkelyesek. A boncolás azt állapította meg, hogy valami mikroba pusztítja a tó kincseit. A járvány eddig óriási károkat okozott.

— Mihály arkangyal kalandjai Besszarábiában. Bukarestből jelentik: A besszarábi Orhei városban a napokban letartóztatta a sziguranca Buntán György állítólagos szerzetest. Buntán egy óriási keresztel és szent Mihály képével ellátott bottal kalugyer-ruhában elindult koldulni faluról-falura s azt hirdette mindenütt, hogy ő Szent Mihály arkangyal, aki azért szállt le az égből, hogy a rosszakat megbüntesse. Azt hirdette az embereknek, hogy legyenek jók és becsületesek, osszák fel vagyonukat a szegények közt és építsenek nagy székesegyházat ő neki, Mihály arkangyalnak, ahol személyesen fog trónolni lángpallóssal kezében. Mihály arkangyal egyre több követőre tett szert. Gyűlt a pénz a székesegyházra, négy-öt nő hozzásegődött az „arkangyalhoz“ s aztán együtt ittak. Mert a pálinkát nagyon szerette az új apostol. A végén vagy harminc tanítványa is akadt, akik mind megesküdtek rá, hogy profétájuk, Mihály arkangyal, bezárta az eget, mindaddig ne essék, míg a nép nem hisz benne és nem engedelmeskedik. Minthogy Besszarábiában most rettenetes szárazság pusztítja ki óriási területeken a vetést, a nép olyan tömegekben indult el az arkangyal után esőt kérni, hogy végül a sziguranacának is feltűnt és harminc „aproszentjével együtt letartóztatta.

— Negyvenöt utassal fölborult egy londoni motoromibusz. Londonból jelentik: Csütörtökön reggel fölborult egy motoromibusz, amelyben a Citybe igyekezett sok üzleti alkalmazott. Negyvenöt utas megsebesült.

— Rejtélyes gyilkosság Noviszadon. Noviszadról jelentik: Szerda éjjel egy órakor egy rendőrszem jelentette a kapitányságnak, hogy a Mariássy-vendéglő előtt egy késszúrásból sebesült ember fekszik. A rendőrség megállapította, hogy a sebesült Pekár Jankó munkás. Pekár csütörtök reggel belehalt sérüléseibe. A gyilkosság körülményeit még nem sikerült kideríteni. A vizsgálóbíró elrendelte az áldozat felboncolását.

— Királysértésért letartóztatott földműves. Noviszadról jelentik: Tóti György földművesnek költözésére földműves április 1-én királysértő nyilatkozatot tett. A noviszadi vizsgálóbíró elrendelte elfene a vizsgálóhatóságát.

— Nagyértökü osztrák-magyar aranyérmével gazdagodott az Angol Bank. Londonból jelentik: Az Angol Bank aranykészlete a legutóbbi időben, hír szerint, 200.000 fontsterling értékű osztrák-magyar aranyérmével gyarapodott. Londoni pénzügyi körökben nagy a találgatás, vajjon melyik utóállam adhatta el osztrák-magyar éremkészletét az Angol Banknak. Általában azt hiszik, hogy sem Magyarország, sem Ausztria nem csökkentette saját aranykészletét. Valószínű, hogy az egyik utóállam szánta el magát erre a lépésre.

**ILLATOS MOLYIRTÓ**

„HERMELIN“ a neve, kérje mindenütt  
DEPOT „SOA“ DROGERIJA NOVISAD

— **Uj oltóanyag a tuberkulózis ellen.** Párisból jelentik: Az orvosi akadémia előtt szerdán olvastak föl a dr. Calmette-féle Pasteur-injézetben egy tuberkulózis elleni oltóanyaggal végzett kísérletekről szóló jelentést. Azok közül a csecsemők közül, akiket 1922 első felében ezzel a szerrel beoltottak, egyetlenegy sem halt meg tuberkulotikus fertőzés folytán. 1924 július 1-től kezdve 1925 június 1-ig Franciaországban és Belgiumban 2070 csecsemőt vetettek alá ennek az oltásnak, amely teljesen simán folyt le. Az 1924 július 1. és december 1. között beoltott 137 gyermek közül, akik a tuberkulotikus fertőzés veszedelmének különösen kitett családokhoz tartoztak, egyetlenegy sem halt meg tuberkulózisban.

— **Kálnoki Henrik özvegye öngyilkos lett.** Budapestről jelentik: Kálnoki Henriknek, az ismertnevű magyar közgazdasági írónak, a Hitel című lap volt szerkesztőjének hatvannyolc éves özvegye csütörtökön délelőtt lakásán morfiummal öngyilkosságot követett el és meghalt. Tettét nagy nyomora miatt követte el. Férje, Kálnoki Henrik fé évvel ezelőtt követett el ugyancsak nyomora miatt öngyilkosságot.

— **Elítélt sofförök.** A suboticei rendőrség iparhatósága újabb a következő sofföröket ítélte el: Bergl Sándort és Szabó Agostont gyorshajtásért, Klein Gézát pedig azért, mert az autója elején nem volt vajdasági szám, 122—122 dinár pénzbírságra, Pávai Máttyást, mert két ízben érkezett ellene feljelentés, hogy nincs autóján vajdasági szám, egy napi elzárásra és 222 dinár pénzbírságra ítéltek.

— **Gépész- és fűtővizsga Becskereken.** A becskereki gépész- és fűtővizsgáztató-bizottság közli, hogy a cséplés előtt az utolsó vizsgát 1925 július hó 4-ikén tartják meg. Az előkészítő tanfolyam, amelynek elvégzése nélkül senki sem mehet vizsgára, június 29-ikén kezdődik Becskereken. A jelölteknek keresztlevelet, erkölcsi bizonyítványt és hat hónapos működésről szóló, hatóságilag hitelesített bizonylatot kell felmutatniuk.

— **Királysértésért egy évi börtön.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék csütörtökön tárgyalta Sztanojev Szvetisláv uljmai földműves bűnügyét, aki múlt év december 2-án királysértést követett el. Sztanojevet a törvényszék egy évi börtönre ítélte el.

— **Nyolc havi börtönre ítélték egy késelő férjet.** Noviszadról jelentik: Miklija István szelenszi földműves a múlt évben kétszer többször mellbeszárta a vele vadházaságban élő Csalóka Évát, aki husz napon tulgyógyuló sérüléseket szenvedett. A panosevői törvényszék a múlt év június 20-án megtartott tárgyaláson Miklija Istvánt egy évi börtönre ítélte. Az ítéletet a noviszadi tábla ez év májusában nyolc hónapra szállította le. A semmitőszék csütörtökön tárgyalta az ügyet és a semmiségi panaszokat elutasította.

— **Megszüntetik a spliti csehszlovák konzulátust.** Zagrebból jelentik: A csehszlovák kormány elhatározta, hogy megszünteti spliti konzulátusát. A spliti konzulátus ügyeit a zagrebi csehszlovák konzulátus veszi át.

— **Örízetbe vették a becskereki dolárcsalót.** Velikibecskerekéről jelentik: Ivanica Miklóst, akit Kostovacsai György feljelentett a rendőrségen, hogy tőle huszezer dinár kölcsönt vett föl és biztosítékul egy borítékba zárt üres papírlapot adott neki a panosevői rendőrség örízetbe vette. Velikibecskerekre szállított. Nemes rendőrfőkapitány csütörtök délelőtt kihallgatta Ivanicát és kihallgatás után örízetbe vette.

— **Elítélt tolvaj.** Noviszadról jelentik: A törvényszék csütörtökön tárgyalta Szmoljanovics Koszta banovcei földműves ügyét, aki Kasics Zsarkótól 1923 júniusában 350 dinárt lopott. Szmoljanovicsot hat havi börtönre ítélték. Az ítélet jögerős.

## Miért szakították meg a jugoszláv-görög tárgyalásokat?

Markovics Jovan külügyminiszterhelyettes nyilatkozata

Beogradból jelentik: Markovics Jovan külügyminiszter-helyettes, aki csütörtökön visszaérkezett Görögországból, a *Vreme* estilapja számára nyilatkozatot adott a jugoszláv-görög tárgyalások megszakításáról.

A külügyminiszter-helyettes mindenekelőtt megcáfolta azokat a híreket, amelyek szerint azért utazott Athénbe, hogy elősegítse a tárgyalások újratelét és kijelentette, hogy *semmi ilyen megbízatása* nem volt, különben is a görög sajtó tendenciózus magatartása miatt erre nem is kerülhetett volna sor.

— Athénben — mondotta Markovics — örizkedtem attól, hogy akár csak *egy politikussal is találkozzam.* Néhány diplomáciai személlyel beszéltem csupán, akik megkérdezték, mi volt az oka a tárgyalások megszakításának. A mi követeléseink, ahogy nekik is elmondottam, egyáltalán nem tulzoktat, hanem *minimálisak.* Azt követeljük, hogy a szaloniki-gyevgyeliei vasutvonal adminisztrációját *Görögország adja át nekünk.* A görög kormány ebbe nem hajlandó belemenni, mert azt hiszi, hogy ez esetben *súlyos sérelem érné az ország szuverenitását.* Görögország a vasutadminisztrációt kezében akarja tartani és kész arra, hogy *szerződés-*

— **Megrálmalmazott törvényszéki bíró.** Noviszadról jelentik: Tamovics Mirkó volt községi jegyző Staramoravicán, ahol mint vasuti rendőrbiztos teljesített szolgálatot, 1920 február 4-én jelentést tett a belügyminiszteriumnak arról, hogy Uglasics Katica, Schäffer Ferenc bajai és Bognár Antal ikicsi lakosok állítása szerint dr. Ilics Radoszlay volt suboticei törvényszéki bíró tízezer dinárt követel azért, hogy Uglasics Mílán és Bognár Ferenc bajai lakosokat kiabálta a vizsgálati fogósból. Dr. Ilics közbeavatolva megrálgalmazta a múlt feljelentést tett Tamovics ellen, aki a noviszadi törvényszék a múlt évben husz napi fogházra és száz dinár pénzbüntetésre ítélte, azonban az ítélet végrehajtását felfüggesztette. Az ítéletet az ítéltábla helybenhagyta, a semmitőszék pedig a csütörtökön megtartott tárgyalásán elutasította a bejelentett semmiségi panaszt.

— **Elfogott tehéntolvaj.** Noviszadról jelentik: A noli csendőrség csütörtökön letartóztatta Sztobacski Justin földművest, aki július 11-én Manjenc Antal srhobrani gazdától egy tehént lopott s azt Toplán eladta átadták az ügyészségnek.

— **Letartóztatott családlító.** Osziyekről jelentik: Bosnjak Zsivan popovai földműves szerdán éjszaka megöltötte feleségét és egyik gyermekét. Másik gyermekének sikerült elmenekülni. Tettét valószínűleg elmezavarában követte el. A csendőrség letartóztatta és bekísérte az osziyekli ügyészségre.

— **A milliárdos végrendeleti pör gráci tárgyalása.** Grácból jelentik: A Ferri-pör gráci tárgyalásán Regner-Bleyleben tanut hallgatták ki, aki Nemes János gróf unokatestvére és akinek felesége, mint Ferri grófné unokatestvére, panaszos a perben. Elmondta, hogy a grófnő megbetegedése idejében, Wodianer báró végrendeletének keresése közben Nemes gróf előtte azt a kijelentést tette, hogy ha Grácban olyan végrendelezés történik, amely neki nem felel meg, akkor a grófnőt örültnék nyilvánítja. Nemes János gróf képviselője a tárgyalás folyamán kijelentette, hogy Nemes gróf tagadja, hogy ilyen nyilatkozatot tett volna. A tárgyalást pénteken valószínűleg befejezik.

*sel biztosítsa az S. H. S. királyság érdekeit.* A szerződés azonban csak papiros; *Mihalokopulosz* miniszterelnök nem lesz a gyevgyeliei vasutvonalon, hogy ellenőrizze a szerződés végrehajtását, hanem egyszerű görög vasuti tisztviselők lesznek ott, akik állandóan nehézségeket fognak támasztani. Görögország, amely most szuverenitását félti, elfelejti, hogy mi nem láttunk semmi veszélyt abban, hogy a bitolj-kenesi vasut adminisztrációját átengedjük nekik. A két eset teljesen indentikus, bár a gyevgyeliei vasutvonal hosszabb, mint a bitolji. De nem is kilométerekről van szó, hanem *elvről, amelyhez mi kénytelenek vagyunk ragaszkodni.*

— A görögök — folytatta nyilatkozatát a külügyminiszter-helyettes — attól is félnek, hogy mi elveszünk tőlük Szalonikit. Én azt mondtam Athénben, amikor ez szóbakerült, hogy miért vennék el azt Görögországtól, amit mi adtunk neki. Mert ha mi meg akartuk volna tartani Szalonikit, megtarthattuk volna, hiszen *alkalmunk volt erre.*

Arra a kérdésre, hogy mikor kezdik meg újból a tárgyalásokat, Markovics kijelentette, hogy akkor, ha *Görögország elhatározza, hogy elfogadja a jogos jugoszláv követeléseket.*

— **Csehszlovák-magyar légitörzsi tárgyalások.** Prágából jelentik: Szerdán délután kezdtek meg Kassán az előkészítő tárgyalások a Magyarország és Csehszlovákia között kötendő légitörzsi szerződés ügyében. A magyaroknak az a kívánsága, hogy a bécs-budapesti légitörzsi kapcsolatokban a repülőgépek Pozsonyban is leszállhassanak és egyáltalán Csehszlovákia egész területe felett repülhessenek magyar gépek. A miniszterelnökhöz közel álló *Vecser értesülése* szerint Magyarországnak ez a kívánsága egyáltalán nem ütközik nehézségbe, csupán a rekompenzációra vonatkozóan lesznek még tárgyalások. A szerződést végérvényesen Prágában kötik meg.

— **Lopással vádolt postaigazgató.** Szarajevóból jelentik: A törvényszék csütörtökön kezdte tárgyalni *Dekanics* István volt szarajevói postaigazgató bűnpörét, aki ellen az ügyészség azt a vádat emelte, hogy az 1918-iki összeváltás után ellopott négy millió dinár érték osztrák lapocsatású bélyegget és bélyeggyűjtőket eladta. A vádolt tagadja a terhére rótt cselekmény elkövetését. A védek között ismertnevű emberek szerepelnek, többek közt dr. *Spaho* Mehmed volt pénzügyminiszter is. Ítéletkihirdetésre a jövő hét elején fog sor kerülni.

— **A volt budapesti ukrán követ megszőkött Bécsből.** Bécsből jelentik: *Biderovits* volt budapesti ukrán követ bécsi lakásából szerdán eltűnt. Délután két órakor elhagyta lakását azzal, hogy a rendőrségre megy vallomástétel céljából, a rendőrségen azonban nem jelentkezett. Az egyik bécsi detektívcsoporthoz megindította a nyomozást Biderovits után, de késő éjszakáig nem tudtak nyomára akadni.

— **A wöllersdorfi pör tárgyalása.** Bécsből jelentik: A wöllersdorfi pör szerdai tárgyalásán *Pressburger* dr. védő egész sor újabb bizonyítási indítványt terjesztett be. Többek közt indítványozta, hogy a törvényszék hallgassa ki *Ramek* dr. szövetségi kancellárt, *Seipel* dr. volt szövetségi kancellárt, valamint *Benedikt* dr.-t arra a tényre vonatkozóan, hogy a kiegyezéssel valamennyi differenciát teljesen elintézt-

nek jelentették ki s ennek tartalma alapján egyik fél sem támaszthat a másikkal szemben semmiféle igényt. A tárgyalás végén *Pressburger* dr. azt indítványozta, hogy a tárgyalást napolják el és az ügyet adják vissza a vizsgálóbíróknak az új bizonyítékok beszerzése céljából. Az indítvány ügyében a bíróság pénteken határoz.

— **A Sing Singbe bevezették a rádiót.** Newyorkból jelentik: A leg-humánusabb amerikai fegyház, a Sing Sing most ünnepelte fennállásának százéves évfordulóját. A rabok számára emlékeztetésképpen tették a centenáriumot. Privilegiumaikat, amiket példás önkormányzati rendszerükkel érdemeltek ki, megszorították azzal, hogy a tehetős rabok számára megengedték — a rádió bevezetését. Megszorítást mindössze annyit fűztek a kedvezményhez, hogy megafonnal ne kapcsolják össze a rádiót, mert ezzel felverték volna a többi cellák nyugalmát. Fejhallgató készüléket viszont nemcsak azok kaptak, akik mint jómódu fegyencek rádiókészüléket vásárolhattak maguknak, hanem azok is, akiknek celláit a törtön plukokratái kegyesen rákapcsolatták saját készülékükre. *Lewis E. Lawes*, a Sing Sing igazgatója szerint egy tucat rádiófelvevőkészülék van már a Sing Singben és mindegyiknek több mellékállomása van, úgy, hogy ezidő-szerint mintegy hatvan-hetven fegyenc szórakozhatik rádiókoncertekkel, ha a napi nyolc órai munka végeztével cellájába vonul és többre becsüli az egyedüllétet a mindennapos mozielőadásnál.

— **Általános sztrájk készül Kinában.** Londonból jelentik: A Kína különböző részeiből érkezett jelentések aggasztónak tüntetik föl a helyzetet, mert a diákság által vezetett nacionalista mozgalom egyre szélesebb medret ás. Az idegengyűlölet szításában kétségkívül jelentős része van a Moszkvából drizált kommunistáknak, de enélkül is az egész közvélemény elérkezettnek látja az időt, hogy Kínát megszabadítsa a külföldiek gyámkodásától és kiszákmányolásától. A legutóbbi tiltakozó gyűléseken határozati javaslatot fogadtak el, amely felszólítja a pekingi kormányt, hogy a külföldiek kiváltságairól szóló intézkedéseket haladéktalanul semmisítse meg. Ha a kormány a felszólításnak nem tenne eleget, proklamálni fogják az általános sztrájkot a kínai birodalom minden részében. A legújabb sanghaji jelentések szerint a helyzet kritikussá válik. Csung-Kiangban az angol konzult kényszerítették, hogy a követséget hagyja el. Az idegeneket a kínaiak kövekkel dobálják meg.

A Magyar Radikális Klub elnöksége felkéri tagjait, hogy saját jól felfogott érdekükben vasár- és ünnepnap délelőtt 10—12 óra között jelenjenek meg a Vass Ádám-féle sörházban lévő klub-helyiségben, legkésőbb július hó 5-én.

— **A drága pont.** Amerika egyik gazdag polgára nagyon drágán fizette meg egy francia táviratírástól azt a tévedését, hogy a távirat szövegéből egy pontot kifelejtett. Az illető amerikai embernek felesége, aki átutaztában Párisban tartózkodott, betért egy ékszerkereskedőhöz. Az elbe tett drágaságok közül nagyon megtetszett neki egy nyolcszázötvenezer frankos diadém. Az amerikai nőtől megszokott elhatározottsággal azonnal táviratozott a férjének Newyorka pontos leírást adott a diadémról és megkérdezte tőle, hogy megveheti-e a zékszert. A férj azonnali választ adott: »No. Price too high.« (Nem. Ár magas.) Az a távirat azonban, amelyet az amerikai asszony kézhez kapott, így szólt: »No price too high.« (Semmi ár nem magas.) Erre természetesen boldogan megvette a diadémot és így a férjnek a kifelejtett pont nyolcszázötvenezer frankjába került.





## NYILTTÉR.

Özv. Gálffy Györgyné szül. Birkás Anna, ifj. Gálffy György és neje Mühlbacher Anna és gyermekeik: Ottilia, György, Panna szomoruan jelentik, hogy a jó férj, illetve apa és nagyapa

### GÁLFFY GYÖRGY

gyógyszerész

június hó 17-én, 82 éves korában a halotti szentségek felvétele után csendesen elhunyt.

Engesztelő szent mise 19-én délelőtt 1/211 órakor lesz a Szent Teréz templomban.

Temetése a r. kath. egyház szertartása szerint 19-én d. u. 4 1/2 órakor a gyászházból (VI. Zrinjski trg. 19.) lesz.

Subotica, 1925. június 17.

### BÉKE HAMVAIRA!

A család kéri a koszorúk mellőzését.

## Poziv

„Industrija Željeznog Namještaja i Metala D. D. Subotica“, koja će održati dne 27. juna 1925. god. u 9 sati pre podne svoju redovnu godišnju glavnu skupštinu u prostorijama Eskontne i Pučke Banke d. d. Subotica.

### Dnevni red:

1. Izveštaj ravnateljstva i nadzornog odbora u poslovnoj godini 1924.

2. Pregledanje računa, ustanovljenje bilansa i razdioba čistog dobitka.

3. Eventualni zaključci glasom 187 trgovačkog zakona.

4. Biranje jednog člana uprave.

5. Eventualni prijedlozi.

Dioničari, koji žele prisustvovati i vršiti pravo glasanja, dužni su svoje dionice odnosno međjutomnice barem 3 dana prije skupštine u društvenoj kancelariji, ili na blagajnama Eskontne i Pučke Banke d. d., ili Prve Hrvatske Štedionice podružnice Subotica, položiti. Godišnji bilans i izveštaj mogu se pregledati počev od danas u društvenoj kancelariji.

### Ravnateljstvo.

### Razmjera.

**Aktiva.** Blagajna 17.798.99, Tvornička zemlja i zgrade 634.334.57, Strojevi i alati 856.912.49, Vrednosti papiri 3.501, Dužnici 3.185.021.94, Sirovina 1.166.276.05, Uredski namještaj 24.642, Konja i kola 23.000, Pozajmljeni vrednostni papiri 10.000.

**Pasiva.** Dionička glavica 2.000.000, Redovita pričuva 406.029.96, Reserva amort. tvorn. zemlje i zgrade 66.040.29, Reserva amort. strojeva 165.563.95, Pričuva za dobiozne tražbine 200.000, Pričuva troškove III. emisije 120.000, Vjerovnici 4.134.340.25, Jamčevine 15.000, Dividenda za 1921. god. 750, Dividenda za 1922. god. 412.50, Dividenda za 1923. god. 975, Prenosna stavka 140.000.

### Račun gubitka i dobitka

**Gubitak.** Radnička nadnica 1.264.646.27, Troškovi 1.577.658.86, Kamati 655.218.87, Porezi 355.461.43, Otpis od urednog namještaja 2.738, Otpis sa tvorničke zemlje i zgrade 80.000, Otpis strojeve i alata 85.691.24, Otpis sa konja i kola 23.444.98, Otpis sa 20% bonevi 162.50, Dobiose 200.000.

**Dobitak.** Prenos dobitka za 1923. god. 975.06, Roba 2.846.422.18, Čisti gubitak 1.327.624.91.

### Poziv za licitaciju

Državni komesar u Subotici izdavaće ponovno pod godišnji zakup, putem javne licitacije, vilu Gdje. Eveline Tajlhaimer, udv. Jakobčić na Paliću.

Vila se nalazi na glavnom putu, prekoputa pretposlednje tramvajske postaje pre glavnog ulaza u park.

Licitacija će se održati **2. jula** u 10 sati na licu mesta, u samoj vili. Početna godišnja cena je 6000 dinara. Kaucija 5% polaže se odmah licitaciji, kao i propisna zakonska taksa, a cela godišnja cena čimi je Ministarstvo odobri.

Pozivaju se zainteresovani da toga dana, u označeno vreme dodju na licitiranje u vilu.

Subotica, 18. juna 1925. god.

Državni komesar:

**An. Milosavljević**

Trg Vojvode Putnika br. 12.

5241

### Arverési hirdelmény.

A f. évi április hó 30-ig ki nem váltott zálogtárgyak f. évi június 26-án délután 3 órakor intézeti helyiségünkben hatóság közbenjötté mellett megtartandó nyilvános árverésen eladatnak, miről az érdeklődőket ezuton értesítjük.

Subotica, 1925. június 20.

Poljoprivredna i Založna Banka D. D.

## RAGASZKODÁS

Irla: Marcel Prévost

Antoinette, a szobalány irla az alanti levelet Rosemann bárónőnek.

Amint a bárónő nekem annakidején megparancsolta, elkísértem a báró urat Rouenba, ahová részvétlátogatást tenni ment. A bárónő rosszul hitte, hogy én elfelejtkeztem vele szemben főnálló kötelességeimről. Tudom nagyon jól még ma is, hogy sürgönyözni kell, mikor érkezik meg a báró ur. Tudom azt is, hogy a bárónőnek kellemetlen volna, ha az ura esetleg korábban érkezik meg és véletlenül nem találja otthon a kastélyban. A pontos dátumot azonban még ma sem tudom, mert a báró ur kijelentette, hogy igen jól érzi magát Rouenban és még két-három napig szándékozik ittmaradni. Remélem, hogy a bárónő ezeket a szép napokat alaposan fölhasználja, gyakran jár sétálni és talán egyszeregyszer meglátogatja a kapitány urat is Fontainebleau-ban.

Asszonyom, ön igen jól tudja, hogy szobalánynak lenni nem könnyű feladat, különösen pedig akkor, ha az ember véletlenül, szerencsétlenségére, kissé csinos is. Tudtam, hogy a báró ur már otthon is néhányszor furcsa szemmel nézett rám és így igazán csak azért vállalkoztam a roueni utra, hogy a bárónőnek kelemes szolgálatot tegyek. Már amikor az autóbá szálltunk, hogy a pályudvarra siessünk és a bárónő a sok csomag miatt nem láthatott, a báró ur megölelt és úgy megszorogtatott, hogy azt hittem, elszáll belőlem a lélek. A vasuton azután mindenáron azt akarta, hogy velem együtt én is az első osztályba szálljak fel. Szerencse, hogy erre már számítottam, jóelőre megváltottam másodosztályu jegyemet és egyenesen a fülkébe szálltam fel.

Rouenban újra kezdődött az egész. A báró ur — teljesen jogosan — nem volt megalégedve az itteni kiszolgálással. A szolgáltnak fogalmuk sincs arról, hogy egy társasági embernek mire van szüksége. Hinné-e a bárónő, hogy minden reggel nekem kell vizet melegítenem a báró ur fürdőjéhez, mert ehhez sem értenek az itteniek. A báró ur ezenfelül megköveteli, hogy mivel tuss-berendezés a kastélyban nincsen, én tussoljam le mindennap. Követelte, hogy az öltözködésénél is segítsek, mint azt Párisban az inasa teszi. Mondanom sem kell, hogy ez nem nagyon kellemes feladat, de kénytelen voltam vele.

Két nappal ezelőtt a báró ur azt követelte, hogy ott aludjam a szomszédos szobában. Azt mondta, hogy éjjel gyakran álmatlanságban szenved és ilyenkor föltétlenül szüksége van valami meleg ételre, vagy itálra, azért pedig nem zavarhatja föl a kastély személyzetét. A szolgáltnak csodálkozó szemét meresztettek rám, én azonban vigyáztam magamra és éjszakára eltörlesztettem az ajtót.

A báró ur éjjel kopogott is, de nem tudott bejönni mire kiabálni kezdett:

— Csinálj nekem azonnal kamillateát, fáj a gyomrom.

A kamillatea elkészült, be is vittem neki, természetesen, most már ki kellett nyitnom az ajtót. Mint jól sejtettem, a báró gyomrának nem volt semmi baja, mingyárt megölelt, úgyhogy a teáscsésze kihullott a kezemből. Én azonban védekeztem és hiába ígérte nekem, hogy lakást vesz számomra és úgy fog ott eltartani, mint egy kis hercegnőt, nem engedtem.

A báró ur erre megsértődött. Bekérgetett a szobámba, kulccsal csukta rám az ajtót, sőt másnap sem beszélt hozzám. Egész nap duzzogott, én pedig ilyen körülmények között azt sem mertem megkérdezni, hogy mikor utazunk. Hétfői nap volt és eredetileg úgy terveztük, hogy kedden indulunk visszafelé, a báró ur azonban már hétfőn reggel így szólt: — Pakolj össze, a tizórai vonattal utazunk.

Gondolhatja a bárónő, mennyire megrémültem. Táviratot sem küldhettem már és egészen bizonyosra vettem, hogy amikor megérkezünk, a bárónő a kapitány urnál van és kész a botrány. Kénytelen voltam azt mondani a báró urnak:

— Nagyon sajnálom, hogy már utazunk.

A báró ur szeme felcsillant:

— Akkor tegnap kedvesebb lettél volna?

Én nevettem. Mondanom sem kell talán, hogy egész éjszaka mégsem lehetett a báró urat nevetéssel szórakoztatni...

Láthatja, a bárónő, hogy csak iránta való ragaszkodásból történt, ami történt, ha pedig innen más híreket kapna, azt tekintse alávaló hazugságnak.

Kezét csókolja a hűséges és ragaszkodó

Antoinette.

A Magyar Radikális Klub felkéri tagjait, hogy id. Gálffy György temetésén való részvétel céljából délután fél 4 órakor gyülekezzenek a Vas Ádám-féle vendéglőben,

**KÉKKŐ és RAFFIA**  
a legolcsóbb napi áron  
Kereskedőknek előnyárok  
**Sugár Manónál**  
Subotica

Előnyomdaberendezést  
modernül és szakszerűen össze-  
állítva legolcsóbban szállít  
**LEOPOLD SAMUEL**  
előnyomdaberendezési vállalat  
**SENTA (Bačka)**

Ha jó, gyors és biztos  
munkát akar, szerezzé be  
**„PATENT PRIMA“**  
szőlőpermetező gépet  
kézzel könnyen szétszedhető  
gummi szelepe nincs,  
javításra nem szorul.  
5 évi jótállás  
**M. KOLTER**  
rész és fémáru kereskedése  
Subotica, VI., Ciril Metod  
trg 9. (Nagytemplom  
és csirkepiac között)

## Legolcsóbban vásárolhat

új és használt benzín, szivó-  
gáz és nyersolaj-motorokat  
minden nagyságban. Külön-  
féle malomgépeket, henger-  
székek, hámozógépek, tarárok  
stb.

## Petrás László

gépjavitó műhelyben

Veliki Bečkerok

Geteova (Német) ul. 48.

Vállalok mindenféle  
motor, gép és kazán-  
javításokat.

Autogén hegesztést.  
Csereüzletek.

Kedvező fizetési feltételek.  
3156

## Kötőmunkások

azonnal felvétetnek.

Jelentkezés személyesen

**NOVISAD**

Svetosavska (Borz) u. 16

**„DAMA“**  
FEHÉRNEMÜSZALÓN



Felhívjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérneműkre.

## Garniturák

anyaggal együtt, ing és nadrág már 140 din.-tól e legszebb kézimunkával teljesen készen. Azonkívül hálókák, jumperleibchenek, kombinék, ingbugyik, ágyneműk, abroszok, storkok készülnek a legszebb kivitelben.

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

**ROSER ISTVÁN**  
MŰSZAKI ÜZLETE SENTA  
Kralj Aleksandra u. Városházzal szemben  
Telefon 31.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát az igen tisztelt iparvállalatok és gazdaságok valamint fémiparosok és építetők figyelmébe.

Állandó raktár az összes ipari és gazdasági műszaki cikkekből és géprezsekből, fürdőszobaberendezésekből, szivattyukból, víz és gőz szerelvényekből, elsőrendű gépszijak és szítaselymekből és mindennemű kenőanyagokból.

**Autóalkatrészek, Benzín és Olajtöltőállomás!!**

Versenyképes árak! Kérjen árajánlatot!

**Eladó**

Vojnits Antalné egyemeletes háza. Bővebbet: Dr. Fischer Jákó és Dr. Kalmár Elemér ügyvédeknel, Subotica.

3587

**ÖN ELLENSÉGE ÖNMAGÁNAK, ha még mindig NEM „GODIVÁT“ használ!**

Elsőrendű magyar-német-francia

**levelező**

ki az angol, bolgár, olasz nyelvet is beszéli, nagyobb vállalatnál

**állást keres**

Jugoszlávia bármely városában, esetleg képviselőket elvállal. Szíves megkereséseket „Levelező” jellegre kér a kiadóhivatalba

5217

**TORINOI FIAT**

VAJDASÁGI KÉPVISELETE

**AUTOMOBILIA**

SUBOTICA, SKADARSKA ULICA 7.

TELEFON 151

4 és 6 üléses kocsik állandóan raktáron

FIÓKKÉPVISELETEK:

Szilárd Albert okl. mérnök  
SomborI. Krémer okl. mérnök  
V.-Kikinda

5178

**PÉCS-SZABOLCSI SZÉN és BRIKETT**

és pedig kétszer mosott kovács-szén. kockaszén ipari célra, ugymint

**SALGÓTARJANI DARABOS SZÉN**

cséplési célra legolcsóbb napi árak mellett elvámolva franko bármely állomásra, továbbá

**I-a SZÁRAZ VILLÁZOTT FASZÉN**

pormentes, szívógázmotoros tüzemre nagyon alkalmas, ajánlunk mindenkor pontos szállításra — legolcsóbb árak mellett

**DANICA FAIPAR OSIJEK**

Telefon 4-04. Desatičina ul. 27.

**Soffőrtanfolyam**

kezdődik június 20-án.

Elméleti és gyakorlati rész: előadó Rehák Gyula  
Forgalmi rész: Tikvický István rendőrkapitány  
autóreferens

Térképolvasás: Strass Leó, okl. mérnök

**AUTOMOBILIA SUBOTICA**

Skadarska ulica 7. — Telefon 151.

**FERD. PIATNIK & SÖHNE WIEN PIATNIK NÁNDOR és FIAI BUDAPEST KÁRTYAGYÁRAK**

kizárólagos képviselője egész Jugoszlávia területére

**F. BEDŐ SUBOTICA**

Šenoe ul. 19. Telefon 436.

Tekintettel a forgalomban levő hamisított bélyegzők kártyákra, csak a nálam vásárolt kártyákért vállalok felelősséget

Cipő és bőrkereskedő, 36 éves, külföldön diplomát nyert, luxus cipőszabász, ügyes könyvelő, féltelen egészséges, keres más ismeretségi hiányában, megfelelő koru leányt vagy özvegyt

**házasság céljából**

önállósítása végett. Valószínűleg. Szíves ajánlatok „Szerelem és házasság” jellegű alatti Schmolka hirdetőúrodjába Novisad, Pufoski put 2. intézendők.

5230

**Simon László és Társai**

gépműhely, vas- és rézöntőde

Subotica, VI. kör, Tolstojeva ulica 27-29.

KÉSZIT: mindenféle gazdasági gépeket u. m. morzsoló, szecskavágó, borprések, borszivattyúk, malomberendezési vasrészeket. Minta szerint vagy rajzok után vas- és rézöntvényeket. Magánjáró alkatrészeket és minden e szakmába vágó javításokat a legjutányosabb áron.

Nyomdagépek javító műhelye

**KELICO**

Természetes gyümölcs szörpök:

Citrom, narancs, málna, eper, ananas stb. felülmúlhatatlan minőségben

a legkellemesebb és legolcsóbb  
HŰSÍTŐ és ŪDÍTŐ ITALOKKELICO Lepárolóművek és Gyümölcs Szörpgyár  
Módos (Jaša Tomić) Zanat**KŐRISBOGNÁRFA**

vékonykérű, egész fehér, egészséges, egyenes és nagyobb részt csomómentes, vagontelekben mérsékelt áron, továbbá tölgyfa-fűrész hulladék cséplőgépek, pékek, konyhák fűtésére nagyon alkalmas

Kapható:

a Mitrovačka paropila d. d.-nál  
Sremska Mitrovicán2—300.000 dinár tőkével  
társulnék

bármilyen jugoszláviai jó vállalkozáshoz vagy tüzlethez esetleg rentabilis alkalmi tüzlethez is. Kellő referenciákkal ellátott mindenre kiterjedő pontos ajánlatokat „Lakással előnyben” jellegűen a kiadóba kérem.

5218

Bánáiban járás székhelyű városban, jóforgalmu rőfűszűzlettel, 25 szoba és mellékhelyiségekből álló és 100.000 dinár jövedelmű, a főtéren levő egy emeletes ház jutányos áron eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Dr. Belohorski és Szügyi forgalmi irodája Novisad, Safarikova u. 7. I/10.

Táborski szállásában a zentai kiállítás aranyéremmel kitüntetett fajtiszta mangalica tenyészkatok, továbbá beállítani való urasági mangalica sovány sertések kaphatók.

4568

**Fűrész hulladékot, vágott tölgyfát,**tehát kész tűzifát szállítunk  
amíg a készlet tart

Sombor, Subotica, Novisad állomásokra	10 tonnánként	1950 dinárért
Senta, Novi-Vrbas állomásokra	„	2150 „
Kikinda és V. Bečkerek állomásokra	„	2350 „

Szállítás csak a pénz előleges beküldése ellenében, a 10 tonnán felüli súlyért a többletet utánvételezzük.

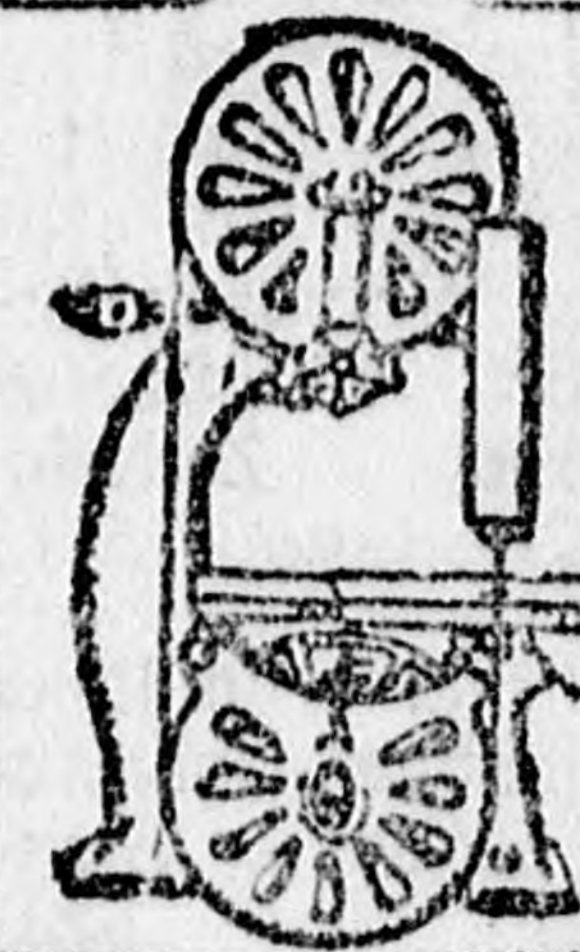
**BRAĆA JANEKOVIĆ**  
fakereskedés és gőzfűrész r. t.  
ZAGREB, Bregovita ul. 5.**Milkó Izidor****UJ KÖNYVEI**

- 1) Firenzei eset és egyéb elbeszélések
- 2) A miniszter barátja. Mosolygó történetek
- 3) Spekulané és társai. Egy kötet vidámság
- 4) Asszonyok (Novellák és egyebek)
- 5) Irók és könyvek (Elbeszélések)
- 6) Baedeker írásából (Novellisztikus dolgok)

A „Világ” a következőket írja a könyvekről: Meseleső kedvű, mint Jókai, ironikus mint Mikszáth, kacagós mint Porzó, intelligens, mint Cholnoky, magyaros, mint Abonyi Lajos.

A hat kötet ára 320 din., egy kötet 60 dinár

Minden kötet külön is kapható a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában vagy a szerzőnél (Subotica, Zrinjski trg 28) a pénz előleges beküldése mellett.



Raktárunkból azonnal szállítjuk a legmodernebb típusú, duplagolyós csapágyazású

német gyártmányú famegmunkáló gépeket és szerzőszámokat.

Jollinek és Társa Subotica,  
Paje Kajundžiča ulica 4.**TENNIS RAKET HUROKAT**6 1/2 méterest 40, 60 és 70 dinárért  
5 1/2 méterest 35, 55 és 60 dinárért

ajánl a

BÉLIPAR R. T. SUBOTICA

**WEITZENFELD és TÁRSA**

Alapítva: 1902. Subotica Telefon: 190 sz.

Távíratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota.  
Telep: Sentaí put.**KERTI-ERNYŐK**

egyszerű és diszes kivitelben nagy választékban, mélyen leszállított árban kaphatók

**Tégla-cserép**

nagyobb mennyiségű elsőrendű

**tégla és cserép**  
azonnali szállításra eladó  
T. MITROVIĆ TÉGLAGYÁR  
Vinkovci.**Parkettázatók**  
figyelmébe!

Bármilyen mennyiségű

**I-a tölgyparkettát**azonnal szállítok 4462  
sombori raktárambólSpitzer Hermann  
Sombor

Telefon: 228 és 229

**STENICIN**

a legjobban bevált fűrészes és POLOSKAIRTO

Kezelése egyszerű, nem piszkált. — Kapható

Drogerija Landauer  
Subotica. 509

# LIFKA KERT MOZI

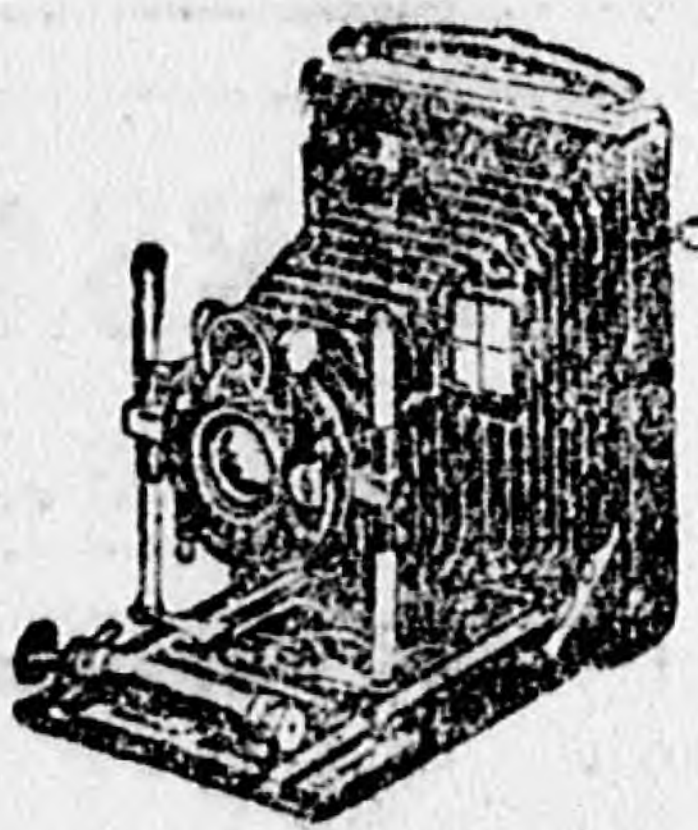
Jun. 17—21-ig, szerdától—vasárnapig. 5 napon!  
Egy emberi értelemre emelkedett kutyának mesterműve!  
**A HALÁLCSAPDA**  
Alaskai dráma Jack London regényének zsánérében. Főszereplő  
**RIN-TIN-TIN**  
a csodakutya, ki a film drámai fordulatain sir, szenved, mosolyog és abszurd utjátékmozgásokkal emberi kollégáit felülmúlja  
**RIN-TIN-TIN**  
neve a nagyvilágban épen olyan ismert, mint Jackie Coogan vagy Pola Negri és az érdeklődés iránta még fokozódik, mivel nem táncosnő, sem a rokona, hanem egy gyönyörű farkaskutya, ki a legünnepeltebb negy lábú művész a világon!  
**NAPONTA KATONAZENE**

## HÁZASSÁG

Nősülendők forduljanak házassági ügyük lebonyolítására véreget Faragó elismert ügyvédhez, Nepszínház-utca tizenhat. Céglizéstelen levelezés. 4758

Házasságközvetítési ügyben méltóztassék bizalommal Faragó Jenő budapesti irodájához fordulni. Nepszínház-utca tizenhat. Céglizéstelen levelezés. Díjtalan felvilágosítás. Előnyös megbízások: Magyarország, Szlovensko, Jugoszlávia, Románia stb. országokból. 4754

## Fotocikkek



Fényképezési gépek, Agfa-Hauf és minden gyártmányú lemez és film. Mimosa gázfény, brómeziüst és celloidin levelezőlap és papír stb. Fotocikkek gyári áron.

Fényképezésnek külön árkedvezmény!

Vidéki rendelések soron kívül gyors elintéztést nyernek és bérmentve szállít

**DEUTSCH I.**  
optikus és fotostudio  
SUBOTICA

Kérjen árjegyzéket Telefon 2-16

## FOGLALKOZÁS

Fiatal kereskedősegéd állást keres. Mucsy-telep 70/1. Subotica. 5177

Segédkönyvelő és gépírásban jártas levelező. férfi vagy nő. azonnali belépésre kerestetik Subotica. Ajánlatok »Megbízható« jellegre a Bács-megyei Napló kiadóhivatalába intézendők. 5162

## Száraz búkkbasáb TÚZIFA

bázhoz szállítva 100 kg.-ig Din. 47-53, 100 kg.-nál több Din. 45-  
**IVO JOSIĆ**  
Boška Vujića 19. Telefon 595  
5215

Je cherche une demoiselle Française après deux enfants adolescente b'ete à Palics. Je préfère une qui parle la langue serbe. Adresse dans l'administration. 5161

Szakképzett soffőr alkalmazást keres azonnali belépésre. Asztalos Pál, Parabuc. 5242

# APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és olcsó költségesen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbontott leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőkbe válaszoljuk megkérdésre.

Magyar-szerb gépirónó több évi gyakorlattal azonnal állást keres. Cim a kiadóban. 5212

Munkásnyak azonnali belépésre felvételnek. Prava Subotička Industrija Mirtusa, Miška Prčića ul. 2. 5141

Házaspár másfél éves gyermekkel, keres gyermekneveléshez is alkalmas perfit szobaleányt

jó bizonyítványokkal, magyar-német nyelvtudással. Megkeresések: Phlippovich Adam iparvállalatához Pančevo, Binat, intézendők. 5231

**VÉTEL-ELADÁS**  
Keresek hérbé gabonáért magánjáró motoros cséplőgarnitúrát. Ujfalvi László Kevin (Banat). 5246

Soffőr, aki európai kocsihoz ért, állást keres. Megkeresések kéretnek Honkó papirkereskedéséhez. Mol (Bačka). 5234

18 hold hegyi szőlő egy tagban, ház pincével és pinceberendezéssel Belarckván, kévekötő aratógép eladó. Dr. Schab.

## KÉRJEN



## CIPŐKRÉMET!

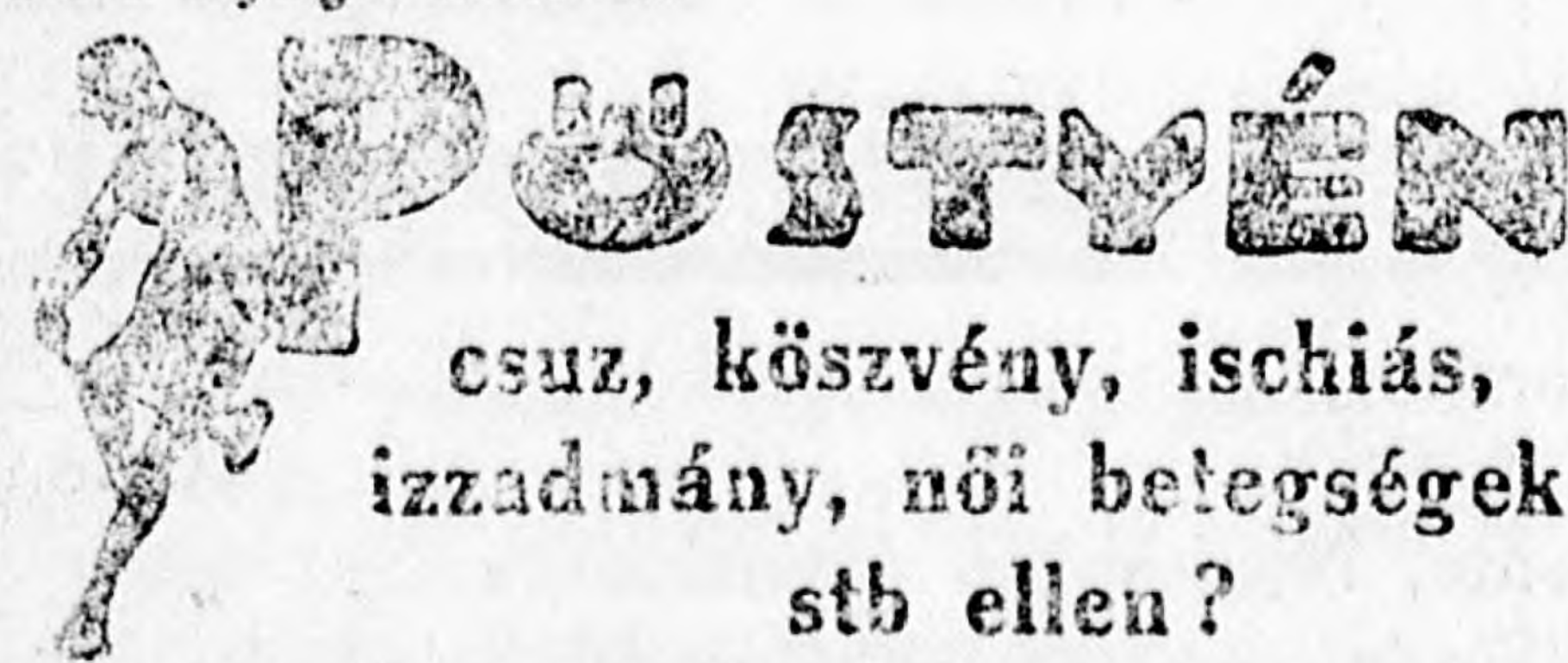
GYÁRTJA:  
Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.  
NOVISAD

**KÖNYVES KÁLMÁN**  
KIADÁSÁBAN MEGJELENT  
**KÉPREPRODUKCIÓK**  
KÖLNI KERETEZÉSSEL  
KIZÁRÓLAG  
**CIGLER, KAIĆ és TÁRSÁNÁL**  
SUBOTICA, BARÁTOK TEMPLOMA MELLETT

**A Subotikai Villamos Vasut és Világítási R. T. igazgatósága közli a n. é. közönséggel, hogy az éjjel 23 óra után közlekedő kocsikon a viteldij az eddigi három dinár helyett hat dinár.**

**Ezen kocsikon a kedvezményes jegyek nem érvényesek.**

Mit nyújt Önnek



**GYÖTYÉN**  
csusz, köszvény, ischiás, izzadmány, női betegségek stb ellen?

1. Legbiztosabban visszazserzi az egészséget a 67° C. radiókt. iszapfürdők által.
2. Már 55 ék-ort kap kitünő lakást és ellátást.
3. Évezeti smellett a legrszobb gyógyparkot a Vág folyó mentén, elsőrendű koncertekkel és mulatságokkal.
4. Házi kurára minden gyógytárban és drogériában pénzen kap iszapkockákat és kompresszket. Felvilágosításokkal szolgál.

**Pelikán Lipót, Veliki-Bečkerek**

**KISS ZÁLOGINTÉZETE**  
mindentéle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zalogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállításra; v. férfi női raglán és télikabátnak való. Ékszeres, ruhák, kabátok, fehérneműk és minden más tárgyak állandóan olcsón eladatnak. Subotica, I. kör. Bogovičeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Olcsóbb a ruházkodás! A dinár emelkedése folytán elsőrendű férfiföltönyök 660, finom tenniszöltöny 350, esőköpeny női, férfi 350, fiúknak mosóöltöny 150 din. Eisler Izsónál. Barátok temploma során. 5169

Világos hálószobabutor és egy konyhaberendezés eladó. Horváth Józsefné Felsőbácskai Gőzmalom, Subotica. 5146

Eladó kisebb fűszerberendezés 60 fók, mérleg és kevés vegyesáruval. Ugyanott egy férfi varrogép. Lajčo Černjakovič, az állomással szemben. 5183

Megvételre keresünk egy nyersolaj tárolásra alkalmas 10.000 kg. térfogatú tartályt vagy kazánt. Ajánlatokat kérünk Postafiók 9. Horgoš, Bačka. 5159

6-os 7 lézörös és egy 8-as lokomobil jutányosan eladó Vadócz Károlynál, B.-Topola. 5078

Nincs több drágaság! A mai naptól kezdve Korhec hentes és mészáros üzleteiben prima I. rendű friss husok a következő árban kaphatók: marhahús 18 dinár kg-ja, borjú- és sertéshús 20—22 dinár kg-ja. 5212

## ÉPÍTKEZÉSEKHEZ

legolcsóbb és legjobb anyagot szállít  
**ÁRPÁDFY JENŐ**  
Subotica, Paje Dobanovački 5.

**Hatschek ETERNIT pala Keramittégglák és lapok Fajence, Majolika lapok munkával együtt**

**Égetett agyagcsövek PİLISVÖRÖSVÁRI kőpor terazzo kódara agyag, fehér és vörös piktorföld stb.**

**Öntőhomok Gipsz minden célra**

**PARKETTÁK Cement Mész Dunai homok és sötter Chamottégla Chamottliszt**

**Mindezek nagyban és kicsinyben**

Vas pénzszekrény. 3-as számú, olcsón eladó. Boška Vujića 19. 5216

Autó, elsőrendű európai kocsi, kitünő motorral, eladó. Megtekinthető csakis vasárnap. Cim a kiadóban. 5220

Teherautó Fiat, 3½ tonna, 38 HP, majdnem új, garantált, kifogástalan állapotban, áron alul eladó. Šriřel B., Prilaz 3., Bjelovar. 5202

Eladó asztalosgépek, teljesen modern, rövid ideig használt Gubitsch-féle 50 cm komb. egyengető és vastagsági gyalugép, egy komb. marógépkörfűrész és hosszlyukfűrész, szalagfűrész 70 cm, összes szerszámmal, látvételekkel elköltözés miatt. Jovan Kolbász, Ruski-Krstur. 5229

## KÜLÖNFÉLE

Láb-, kéz- és hónaljzaddásnál egyedüli biztos szer a Reform kenőcs és hintőpor. Hasonló nevű utánzásoktól óvakodni kell. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában dobozonként Din. 8.— árban — ahol nincsen, a készítőnél: Blum (Illés) gyógytár, Subotica, a fõpostánál. 3590

Beograd kellős közepén

## 4emeletes ház

az udvarral szembentéve 800.000 dinár jövedelemmel

**eladó.**  
17 évi adómentesség, központi fűtés.  
**ATLAS BEOGRAD**  
Kralja Milana 44.

Lopás Sentán. Káifari Gábor üzletéből 15-én este 1/5 órakor egy vörösbarna ruhás szőke hajú 17—20 évesnek látszó fiatalember kölcsönvett »Amikron« jelzésű kormány vörös rézfogantyúkkal, sárga kerekkel, bordás abrancsal fix argyal ellátott gépet ellopott. Nyomraveztő 300 dinár jutalomba részesül. 5201